

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **KOMISJI KULTURY
I ŚRODKÓW PRZEKAZU
(NR 54)
z dnia 8 stycznia 2025 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Kultury i Środków Przekazu (nr 54)

8 stycznia 2025 r.

Komisja Kultury i Środków Przekazu, obradująca pod przewodnictwem posła **Piotra Adamowicza (KO)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek obrad:

- pierwsze czytanie poselskiego projektu uchwały w sprawie upamiętnienia bohaterów rewolucji 1905 roku w 120. rocznicę jej wybuchu (druk nr 911)
- rozpatrzenie projektu planu pracy Komisji na okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2025 r.

W posiedzeniu udział wzięli: **Jacek Wawrzynkiewicz** dyrektor Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Joanna Góral, Julia Popławska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Anna Jakubik, Urszula Sęk** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dzień dobry państwu.

Otwieram posiedzenie Komisji Kultury i Środków Przekazu.

Stwierdzam kworum i przyjęcie protokołów posiedzeń Komisji od 42. do 46. wobec niewniesienia do nich zastrzeżeń.

Panie i panowie, porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia obejmuje: pierwsze czytanie poselskiego projektu uchwały w sprawie upamiętnienia bohaterów rewolucji 1905 roku w 120. rocznicę jej wybuchu, jest to druk nr 911; rozpatrzenie projektu planu pracy Komisji na okres od 1 stycznia do 30 czerwca b.r.

Czy są uwagi do porządku dziennego? Nie widzę, nie słyszę. Stwierdzam, że porządek dzienny został przyjęty.

Przechodzimy zatem do pkt. 1 dzisiejszego porządku obrad.

Panie i panowie posłowie, informuję, że marszałek Sejmu skierował w dniu 18 grudnia 2024 r. poselski projekt uchwały zawarty w druku nr 911 do pierwszego czytania na posiedzeniu Komisji Kultury i Środków Przekazu.

Przystępujemy zatem do pierwszego czytania. Bardzo proszę pana posła Krzysztofa Piątkowskiego o przedstawienie uzasadnienia projektu. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Krzysztof Piątkowski (KO):

Panie przewodniczący, panie i panowie posłowie, szanowni państwo, goście uczestniczący w dzisiejszym posiedzeniu Komisji 120 lat temu wybuchły wydarzenia, które zapisały się w naszej historii jako rewolucja 1905 r. Był one, jak zapewne państwo wiecie, efektem nawarstwiającego się ucisku carskiego, pogarszających się warunków życia robotników jak również innych warstw społecznych oraz narodowych aspiracji Polaków żyjących pod zaborem rosyjskim. Wydarzenia te objęły nie tylko ziemie Królestwa Polskiego, ale także inne części Imperium Rosyjskiego. Miały charakter powszechny i wielowymiarowy.

Właśnie w styczniu, 120 lat temu, w 1905 r. ulice Warszawy wypełniły się demonstracjami robotników i młodzieży. Podczas masowych protestów w Warszawie demonstrujący domagali się: poprawy warunków pracy, skrócenia dnia roboczego oraz wolności politycznych. W kolejnych dniach, tygodniach i miesiącach dochodziło do tragicznych wydarzeń jak strajki w fabrykach brutalnie tłumione przez carskie wojsko. Wkrótce ogień rewolucji ogarnął też inne

miasta i rejony Polski: Białystok, Lublin, region Częstochowy oraz Zagłębia Dąbrowskiego oraz oczywiście moje rodzinne miasto Łódź. Tam również robotnicy podejmowali masowe strajki w fabrykach Widzewa i Bałut, a w całym mieście organizowano wiece i protesty.

Łódź, będąca sercem przemysłowej Polski, stała się symbolem walki z wyzyskiem i niesprawiedliwością. I to właśnie w Łodzi w czerwcu 1905 r. doszło do wydarzenia, które przeszło do historii jako powstanie łódzkie, jednego z najbardziej dramatycznych epizodów tej rewolucji. Robotnicy w Łodzi wyszli na ulicę, protestując przeciwko carskim rządóm i domagając się lepszych warunków pracy oraz godnego życia. Walki uliczne pochłonęły setki ofiar, a odwaga mieszkańców Łodzi stała się symbolem walki z niesprawiedliwością.

Nie muszę państwu przypominać, bo państwo doskonale wiecie o tym, że na stokach Cytadeli Warszawskiej oraz w więzieniach w całym Królestwie Polskim – choćby w łódzkim carskim więzieniu przy ul. Gdańskiej – dokonywano egzekucji uczestników rewolucji. Dzisiaj w posiedzeniu Komisji uczestniczą przedstawiciele Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi, którego siedziba mieści się właśnie w tym obiekcie, na dziedzińcu którego w dramatycznych okolicznościach wieszano uczestników tych wydarzeń.

Wśród ofiar tamtych dni byli ludzie, których imiona zapisały się na kartach historii, tacy jak Józef Mirecki ps. Montwiłł czy Stefan Okrzeja, ale także tysiące – co chciałbym podkreślić – anonimowych bohaterów, którzy ponieśli najwyższą ofiarę: robotników, nauczycieli, działaczy. Co więcej, uczestnikami tych wydarzeń byli późniejsi twórcy niepodległej Polski. Oprócz Józefa Piłsudskiego, który organizował ruch bojowy Polskiej Partii Socjalistycznej, uczestniczyli w nich również na przykład Tomasz Arciszewski i naprawdę bardzo wielu rozpoznawalnych polityków, odgrywających potem kluczową rolę w historii II Rzeczypospolitej w latach 20. i 30.

Choć sam bunt został stłumiony, wydarzenia rewolucji przyniosły także istotne zmiany. W krótkiej perspektywie pojawiły się reformy takie jak wprowadzenie języka polskiego do urzędów gminnych i możliwość zakładania polskich szkół prywatnych, co przyczyniło się do umocnienia polskiej tożsamości narodowej. Zaczęły rozwijać się również ruchy spółdzielcze oraz organizacje społeczne takie jak Macierz Szkolna, które, jak wiadomo, odgrywały fundamentalną rolę w przygotowaniu społeczeństwa do odzyskania niepodległości.

Rewolucja 1905 r. zainspirowała późniejsze pokolenia. Była dowodem na to, że wspólny opór wobec niesprawiedliwości i autorytaryzmu może prowadzić do trwałych zmian. Wydarzenia stały się punktem odniesienia dla przyszłych ruchów niepodległościowych, a ich duch walki o prawa obywatelskie, wolność i godność inspirował działania w kolejnych dekadach.

Do dziś w polskim Sejmie nie została przyjęta uchwała, która oddałaby hołd uczestnikom i ofiarom rewolucji 1905 r. Nie stało się to nawet w okrągłą, setną rocznicę rewolucji. Senat uczcił te wydarzenia w roku 2020 r., dlatego też przyjęcie tej uchwały przez Sejm wydaje się naszym obowiązkiem i gorąco apeluję o to, byśmy dzisiaj uczcili tę ofiarę wielu, wielu bohaterów. W 120. rocznicę wydarzeń możemy i powinniśmy złożyć hołd ich odwadze i poświęceniu, które zmieniło oblicze naszej ojczyzny, naszej historii. Niech pamięć o tej rewolucji, a przede wszystkim ludziami, zwyczajnych ludziami, tak jak mówiłem – anonimowych, przetrwała i przypominała nam o wartościach, które kształtowały naszą tożsamość.

Bardzo dziękuję, bardzo też prosiłbym pana przewodniczącego, żeby na etapie, który uznaje za najważniejszy i stosowny, pozwolił na zabranie głosu przedstawicielowi Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Rozumiem. Dziękuję bardzo, panie pośle.

Poseł Krzysztof Piątkowski (KO):

Ta instytucja zainspirowała mnie i udzieliła mocnego, historycznego wsparcia w przygotowaniu tej uchwały.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Rozumiem, panie pośle. Bardzo dziękuję za przedstawienie projektu uchwały.

Panie i panowie, otwieram dyskusję. Pan poseł Suski, bardzo proszę.

Posel Marek Suski (PiS):

Panie przewodniczący, szanowni państwo, poseł, który przedstawiał projekt tej uchwały, powiedział, że to bardzo niedobrze, że polski Sejm nie przyjął rezolucji czy też uchwały gloryfikującej rewolucję z 1905 roku. Moim zdaniem – bardzo dobrze. Bo czym była rewolucja 1905 roku? To była walka w Imperium Rosyjskim, inspirowana głównie przez socjalistyczną partię robotniczą, w Rosji przygotowywana już od 1903 r. Chodziło o walkę przeciwko posiadaczom rosyjskim, ale też posiadaczom w całym Imperium Rosyjskim. W tej rewolucji było też wiele zbrodni wymierzonych w prywatne osoby. I była to rewolucja ruska. Nie była to żadna rewolucja niepodległościowa narodu polskiego tak jak jest w treści tej uchwały.

Jeżeli więc mamy mówić o uczczeniu bohaterów, to mówmy o uczczeniu bohaterów, a nie rewolucji 1905 roku, która była preludium do rewolucji 1917 roku, utworzenia Sowietów, wielkich prześladowań rosyjskich w Polsce. Tak jak Polacy byli prześladowani za caratu, tak byli i później przez Sowietów w wyniku tych komunistycznych rewolucji. Dopiero od niedawna, po 1989 r. zaczęliśmy odchodzić od podległości Rosji sowieckiej, carskiej – jaka by nie była, Polska była dla niej głównym wrogiem.

Jeżeli więc mielibyśmy przez analogię... Jak wczoraj pytałem, czy czczenie walczących w Armii Krajowej jest uczczeniem Armii Krajowej jako takiej, to dostałem odpowiedź – jeszcze się dopytywałem – że tak, uczczenie walczących bohatersko w tym powstaniu jest uczczeniem AK. Jeżeli więc mówimy o uczczeniu bohaterów, którzy walczyli w 1905 r., to będziemy czcić rewolucję. Taką, która tak naprawdę była preludium do komunizmu, który zwyciężył w Rosji parę lat później.

Dlatego jestem za odrzuceniem tej uchwały, bo trudno czcić zbrodnicze działania Rosji, które były wojną wewnętrzną w Imperium Rosyjskim, niezależnie od tego, że pewna grupa z Polskiej Partii Socjalistycznej walczyła w tej rewolucji. I nawet w tej grupie doszło do podziału, ponieważ grupa Józefa Piłsudskiego chciała walczyć o wyzwolenie niepodległościowe, a druga część PPS walczyła o wyzwolenie klasowe. Były też w Polsce mordy na Polakach, którzy byli patriotami. W różnych częściach Polski napadano też na nasze dwory. I ten wymiar rewolucji jest taki, że po prostu uczczenie rewolucji jako takiej, jako czegoś, co było – jak jest w pierwszej części tej uchwały – „niepodległościowymi aspiracjami narodu polskiego” jest po prostu skandalem, komunistyczną prowokacją, którą państwo tutaj składacie.

Składam wniosek, żeby tę uchwałę odrzucić w całości i ewentualnie przygotować inną. Jeżeli już państwo chcecie czcić, to uczcijmy bohaterów. Gdyby ta uchwała zawierała sformułowanie, że Sejm RP czci patriotów pomordowanych i prześladowanych przez rosyjskiego zaborcę, walczących o wyzwolenie narodowe podczas rewolucji 1905 r. bez gloryfikacji tejże rewolucji, i udział polskich patriotów w wydarzeniach 1905 r. był jednym z wielu działań przeciwko zniewoleniu Polski... W tej uchwale jest to właściwie tak powiedziane, że to jest główne i najważniejsze wydarzenie, które zaowocowało wieloma pozytywnymi skutkami. Owoce tej rewolucji można odbierać w bardzo różny sposób. Ja odbieram je jako preludium do sowietyzacji Europy Wschodniej.

I gdyby Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w 120. rocznicę wybuchu rewolucji 1905 roku zapragnął oddać cześć wszystkim, którzy walczyli ze zniewoleniem Rosji carskiej o wyzwolenie Polski i wezwał do godnego upamiętnienia polskich patriotów, to byłbym za tym. Natomiast za tą treścią nie mogę być. Kategorycznie przeciwstawiam się zakłamywaniu historii, ponieważ pan, który uzasadniał ten projekt, wybrał pewne elementy, które rzeczywiście dotyczyły części naszego społeczeństwa walczących o poprawę bytu – nawet pan prezentując to, mówił o tym, że walczyły z wysokimi cenami, a tylko pewna część... Chociaż ci Polacy, którzy brali w tym udział, na pewno w sercu mieli Polskę i myśleli o wyzwoleniu Polski, to jednak ta rewolucja miała wymiar klasowy. I tak wymiar nie powinien być czczony, bo wiemy, czym to się skończyło dla Polski, jak dolegliwe były te późniejsze wydarzenia, zapoczątkowane właśnie w tej rewolucji.

A co do powrotu do polskich szkół języka polskiego, to też trudno powiedzieć, że to jest zasługą rewolucji 1905 r. Car był osłabiony i musiał złagodzić restrykcje w całym imperium. To było wynikiem pewnej prowadzonej polityki. I na pewno nie można powiedzieć, że dlatego, iż jakaś grupa PPS brała udział w rewolucji 1905 r., to do szkół polskich wrócił polski język. To jest po prostu nieprawda historyczna, choć wydarzenia takie miały miejsce. Ale to nie było przyczynowo-skutkowe, spowodowane tym, że ta rewolucja wybuchła pod hasłami niepodległościowymi i wynikiem aspiracji narodu polskiego. Bo ta rewolucja nie wybuchła w Polsce

pod takimi hasłami. To nie było kolejne powstanie styczniowe, tylko ruska rewolucja walki rosyjskich socjalistów z caratem.

Dziękuję i wnoszę o odrzucenie tego projektu w całości.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję bardzo. Pamiętam, będziemy głosować zaraz po dyskusji.

Kolejność jest następująca: pani przewodnicząca Gosek-Popiołek, pani przewodnicząca Lichocka. Proszę się zgłaszać. Bardzo proszę, pani przewodnicząca.

Poseł Daria Gosek-Popiołek (Lewica):

Dziękuję bardzo. Zgodzę się z panem posłem Suskim w jednym aspekcie.

Tak, to była rewolucja, która była również rewolucją i ruchem ludzi, którzy byli uciskani, byli w tragicznych warunkach, zarabiali drastycznie mało. To była rewolucja w imieniu dzieci, które były zmuszone do pracy zarobkowej. I tak – aspekt społeczny jest jej częścią i jest niezbywalny. Ale było to również wydarzenie kształtujące i ważne dla polskiego poczucia tożsamości narodowej. To był także ruch narodowy i nie możemy o tym zapominać.

Zastanawia mnie ta ewolucja myślenia w wykonaniu pana posła. Mam nadzieję, że to jest podejście tylko i wyłącznie pana posła, a nie całego Prawa i Sprawiedliwości, dlatego że wśród tych, którzy dostrzegali ten bardzo ważny element narodowyzwolenczy rewolucji roku 1905 był również pan prezydent Lech Kaczyński. Przytoczę cytaty – piękny cytat, który, jak mi się wydaje, ustanawia pewną perspektywę, bardzo ważną dla naszej dyskusji tutaj – żeby nie było, że zakłamuję słowa pana prezydenta: „Jeżeli ktoś zna historię Polski, tych 123 lat, to wie, że była to historia walki, konspiracji, powstań, znów konspiracji, że mieliśmy trzy wielkie powstania narodowe, że mieliśmy epopeję związaną z osobą Napoleona, że mieliśmy także mniejsze powstania w roku 1846 i 1848, że rewolucja lat 1905–07 była na raz rewolucją społeczną i powstaniem narodowym”.

To są słowa z okazji 90. rocznicy odzyskania niepodległości. I myślę, że to jest ta perspektywa, która powinna nas jednoczyć pomimo pewnych różnic, być może uwypuklania pewnych aspektów. Ale to była rewolucja tak społeczna, jak i walka o niepodległość. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję, pani przewodnicząca Lichocka.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący.

Prawo i Sprawiedliwość popiera projekt uchwały w sprawie upamiętnienia bohaterów Rewolucji 1905 roku w 120. rocznicę jej wybuchu. Od siebie powiem, że bardzo dziękuję panu posłowi za dobry tekst tej uchwały. Ważne jest, żebyśmy o tym pamiętali, że w latach 1905–1907 był wielki ruch na ziemiach polskich, który łączył postulaty wolnościowe z postulatami socjalnymi, takimi jak ośmiodzinny dzień pracy; że trzeba było do tego obalić cara i że polscy rewolucjoniści mieli wtedy pewne nadzieje na to, że współpraca z rosyjskimi rewolucjonistami przyniesie jakiś pozytywny skutek. Jak wiadomo – nie przyniosła. Natomiast to był ruch na ziemiach polskich wolnościowy i patriotyczny.

I bardzo się cieszę, że pan poseł położył nacisk również na Łódź, bo zawsze w tej pamięci historycznej pamiętamy przede wszystkim o Warszawie, Placu Grzybowskim, tamtejszej sieci konspiracji. Ale Łódź była drugim co do wielkości ośrodkiem, jeśli chodzi o działalność Polskiej Partii Socjalistycznej. Tam był bardzo silny kolportaż „Robotnika” i zaplecze drukarni. We wspomnieniach Józefa Piłsudskiego jest zresztą bardzo ciekawie opowiedziane, jak on sobie w tej Łodzi radził, kiedy drukował „Robotnika”. Cieszę się, że możemy mówić o Łodzi właśnie w tym kontekście historycznym, wolnościowym i jednocześnie społecznym.

W tym projekcie uchwały jest pewne zapomnienie, jeśli chodzi o Macierz Szkolną i wprowadzenie wtedy języka polskiego do szkół prywatnych oraz zgodę na tworzenie polskich bibliotek i szkół. Ona została wymuszona zarówno ruchem PPS, związanym z rewolucją 1905 r., ale też z wielką, masową akcją strajków szkolnych na ziemiach polskich. I w wyniku tych naprawdę masowych akcji mogła powstać Macierz Szkolna. I w zaledwie kilka miesięcy utworzyło się setki, jeśli nie tysiące miejsc i placówek z językiem polskim, z bibliotekami i z księgarniami.

Mówię o tym również dlatego, że – pewnie jak w większości państwa rodzin – i moi przodkowie w tym uczestniczyli. Brat mojej praprababki został zesłany za organizowanie strajków

szkolnych, mój prapradziadek tutaj, na terenie Jeziornej tworzył Macierz Szkolną. Ja to znam, to wiem. Warto do tych czasów wracać, bo również masowość tego protestu – nie mówię o bezpośredniej walce, o bezpośrednich strajkach, wyjściu na ulicę – tej organizacji, kolportażu bibuły, strajków szkolnych, potem tworzenia placówek i instytucji w ramach Macierzy Szkolnej pokazała chyba po raz pierwszy zdolność Polaków do łączenia się solidarnościowego ponad podziałami klasowymi. To był – zresztą kiedyś to napisałam – wstęp do ruchu „Solidarności”. I myślę, że tak możemy patrzeć na 1905 r.

Tak że bardzo dziękuję za tę inicjatywę. Popieram ten projekt uchwały.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję bardzo. Panie i panowie, jest z nami pan Jacek Wawrzynkiewicz, który jest dyrektorem Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi, a także pani Sylwia Wielichowska, która jest jego zastępcą oraz pan Sebastian Adamkiewicz w sekcji naukowej. Zwracam się do państwa, kto z państwa...

Szef sekcji naukowej Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi dr Sebastian Adamkiewicz:

Sebastian Adamkiewicz.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Bardzo proszę, pan Sebastian Adamkiewicz – szef sekcji naukowej Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi.

Szef sekcji naukowej MTN w Łodzi dr Sebastian Adamkiewicz:

Szanowny panie przewodniczący, szanowne panie posłanki i szanowni panowie posłowie, jestem niezwykle poruszony tym, że jako badacz polskiego parlamentaryzmu mam okazję wystąpić przed Komisją polskiego parlamentu. Proszę wybaczyć więc drżący głos i ewentualne pomyłki.

Drodzy państwo, nasze muzeum nazywa się Muzeum Tradycji Niepodległościowych. Wiele tradycji niepodległościowych, różnych: różnych ludzi, poglądów, spojrzeń na Polskę. Jednym z takich spojrzeń, jedną z takich dróg była rewolucja 1905 r. W tej uchwale historia tej rewolucji jest oczywiście streszczona. Bardzo tutaj dziękuję i pani posłance Lichockiej, i pani posłance Gosek-Popiołek za wspomnienie niektórych elementów rewolucji, które są bardzo ważne. Chciałbym więc przedstawić kilka obrazków, kilka elementów, które skłonią również pana posła Suskiego do poparcia tej uchwały.

Drodzy państwo, jest w uchwale wspomniana ul. Gdańska, która wówczas nazywała się ul. Długa. Tam było więzienie carskie, a na podwórku tego więzienia stała szubienica, na której wieszano ludzi walczących w okresie rewolucji 1905 r. Pierwsze egzekucje na tej szubienicy odbyły się w lutym 1908 r. Wcześniej egzekucji dokonywano w lasach konstantynowskich poprzez rozstrzelanie. Stanisław Martynowski, więzień Gdańskiej, opisywał w swoich książkach, które powstawały w dwudziestoleciu międzywojennym, że ostatnie zdanie dużej części powieszonych brzmiało: „Niech żyje wolna Polska”. To było zdanie, które wypowiadano na kilka sekund przed uruchomieniem szubienicy, na której zawisli.

Drodzy państwo, jaka to była Polska? Oczywiście ta, w ich wyobrażeniach, była Polską, która miała być państwem nowoczesnym, realizującym ideały demokratyczne, zaprzeczeniem polityki państw zaborczych, które kojarzyły się z: biedą, wykluczeniem, nierównościami społecznymi. To miała być Polska, którą Zeromski opisywał jako Polskę szklanych domów, bo to nie jest jego *licentia poetica*, on sobie tego nie wymyślił. Brał przykład z ludzi, którzy wyobrażali sobie Polskę jako państwo idealne, doskonałe. I tą wizją chcieli zarazić osoby, które co do polskiej niepodległości miały wątpliwości. To była ta wizja i dlatego oni to ostatnie zdanie wykrzykiwali.

Drodzy państwo, jedną z pierwszych inicjatyw po odzyskaniu przez Polskę niepodległości było stworzenie na terenie lasów konstantynowskich cmentarza (i kolumny rewolucjonistów), gdzie ofiary – również te wieszane na ul. Gdańskiej – były chowane. Ziemię pod cmentarz i kolumnę poświęcił pierwszy biskup łódzki Wincenty Tymieniecki. Myślę, że on nie chrzcił ziemi pod groby komunistów, stalinistów czy osób, które brały udział w rewolucji 1917 r.; że on miał doskonałą świadomość, że ci Polacy – choć pewnie mieli trochę inne poglądy na rzeczywistość niż on – walczyli również o wolną Polskę.

A w 1939 r., kiedy Niemcy wkroczyli do Łodzi i postanowili ją włączyć, to jedną z pierwszych rzeczy, które zrobili po włączeniu Łodzi do Rzeszy, było wysadzenie w powietrze kolumny

rewolucjonistów razem z pomnikiem Tadeusza Kościuszki, razem z łódzkimi synagogami, żeby wyrwać ten kręgosłup polskości i żydowskości naszego miasta. I kiedy niszczyli, to niszczyli jako symbol polskości, a nie symbol komunizmu.

Droży państwo, jeszcze jeden taki obrazek, co do którego mam nadzieję, że przekona państwa do głosowania za tą uchwałą. Pierwsze strajki antykomunistyczne w Polsce wybuchały w latach 1945–1948 i duża część z nich wybuchała na terenie Łodzi. I czasami, gdy to mówię w jakimś większym gronie, to ludzie są zdziwieni. Jak to? W czerwonej Łodzi? Pierwsze strajki antykomunistyczne? Tak, bo robotnicy, którzy pracowali w łódzkich fabrykach, mieli w sobie na tyle dużo świadomości politycznej, świadomości swojego głosu i wagi tego głosu, tak wyraźnie widzieli, jakie są dysproporcje między ich wyobrażeniami a tym, co dzieje się realnie, że postanowili protestować o sprawy błahe: o to, że obiecano im biały chleb, a dostawali czarny; o to, że nie dostawali odpowiednich przydziałów żywnościowych, odpowiednich mieszkań. Protestowali o rzeczy bardzo ważne ze swojego punktu widzenia. A protestowali, bo przeszli lekcję rewolucji 1905 r.; bo bardzo często albo oni sami, albo ich przodkowie w tej rewolucji 1905 r. uczestniczyli.

Oczywiście każde wydarzenie historyczne ma swoje różne barwy. I te obchody 120. rocznicy, i to, że również w Łodzi ten rok uchwalono rokiem rewolucji, to jest okazja do dyskusji również o jej czarnych stronach, czarnych plamach: tym, jak rewolucja może być i sukcesem, i klęską.

Droży państwo, myślę, że rewolucja 1905 r. jest również fundamentem tego, co nazywamy politycznością. O tym piszą historycy. A z polityczności wyrasta również polski parlamentaryzm. I sam fakt, że siedzimy na tej sali jako ludzie, którzy pochodzą z różnych rodzin, różnych grup społecznych – to również były postulaty uczestników rewolucji 1905 r. na ziemiach polskich, bo podkreślam, że w tej uchwale mówimy o tej rewolucji, która odbyła się na ziemiach polskich.

Bardzo dziękuję za możliwość zabrania głosu. Bardzo państwa namawiam do tego, żeby wspomnieć bohaterów rewolucji 1905 r. uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję, panie doktorze. Teraz pan poseł Babinetz. Następnie pani poseł Olko. Potem pan poseł Suski.

Bardzo proszę, pan poseł Giżyński.

Poseł Szymon Giżyński (PiS):

Chciałem się dowiedzieć, czy będziecie tutaj dyskusja na temat każdego z akapitów?

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Tak. Najpierw będziemy głosować wniosek posła Suskiego o odrzucenie. A potem, jeżeli go odrzucimy, to oczywiście zajmiemy się poszczególnymi akapitami tudzież tytułem.

Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Piotr Babinetz (PiS):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni goście, jeszcze trochę skomplikuję ten obraz, bo tu były już przedstawione różne zdania.

Pierwsza rzecz. Wydaje mi się, że początek czy to rewolucji, czy to powstania antyrosyjskiego, był już w 1904 r. 13 listopada 1904 r. odbyła się manifestacja na Placu Grzybowskim, starcie bojowców z Moskalami, które określane jest jako pierwsza zbrojna akcja Polaków przeciwko Moskalom na terenie Królestwa Polskiego od czasów powstania styczniowego. Zresztą w akcji na Placu Grzybowskim brał udział między innymi Stefan Okrzeja. I potem, kiedy zaczyna się 1905 r., zarysowują się trzy koncepcje. Jedna jest Polskiej Partii Socjalistycznej na czele z Józefem Piłsudskim. To walka zbrojna o niepodległość, która oczywiście wywołuje kontrowersje i potem podziały w samym PPS. PPS wezwało do masowego strajku powszechnego, a Józef Piłsudski traktował to jako kolejną okazję – szczególnie wynikającą z wojny rosyjsko-japońskiej, z klęski i osłabienia Rosji okazji do kolejnego powstania zbrojnego przeciwko Rosji – w walce o niepodległość Polski.

Pamiętajmy, że równolegle działała Liga Narodowa – tajnie, ale w wielu środowiskach, mając swoich przedstawicieli w wielu różnych stowarzyszeniach na olbrzymim terenie, znacznych częściach kilku zaborów. Ona z kolei cały czas prowadziła działalność, walkę – ale nie zbrojną – o polskość. I to głównie Liga Narodowa wprowadziła strajk szkolny, a Stronnictwo Narodowo-Demokratyczne wysunęło postulat autonomii Królestwa Polskiego. Właśnie w trakcie tej

rewolucji czy powstania tych lat doszło do przesunięcia się Ligi Narodowej Romana Dmowskiego na pozycję przynajmniej częściowego związania sprawy polskiej z Rosją. Dlatego mówiłem, że to są bardzo skomplikowane sprawy.

Posel Joanna Lichocka (PiS):

Dmowski występował przeciwko strajkom szkolnym.

Posel Piotr Babinetz (PiS):

A właśnie początkowo Liga Narodowa strajki szkolne organizowała. Natomiast tam rzeczywiście doszło do pęknięcia. I potem chociażby Zygmunt Miłkowski, patron poprzedniego roku, w związku z tą sytuacją, tymi zachowaniami, zmianą koncepcji Romana Dmowskiego, odciął się od LN. Ale jej środowiska organizowały strajk szkolny.

Była jeszcze trzecia grupa – Socjaldemokracja Królestwa Polskiego i Litwy, która przyjęła w tym czasie, że niepodległość Polski jest szkodliwa dla międzynarodowego proletariatu i międzynarodowej rewolucji socjalnej. Oni akceptowali organiczne wcielenie ziem polskich i Polaków do państwa rosyjskiego. Z tego kręgu, tej wcześniejszej myśli Waryńskiego, później Luksemburg, wychodzą kierunki komunistyczne, antypolskie, antyniepodległościowe.

Jeżeli chodzi o uchwałę, o ciąg dalszy tej sprawy, to rzeczywiście ważny jest ten wątek łódzki, to podwórce więzienia przy ul. Gdańskiej w Łodzi, to powstanie łódzkie z czerwca 1905 r., bo często różne działania, które toczą się poza Warszawą, są zapominane. Upomnienie się o sprawę łódzkie jest więc słuszne.

Natomiast już z kolei zaraz w następnym zdaniu jest kwestia, która wydaje mi się kontrowersyjna, ponieważ pada sformułowanie: „a także Żydów zamordowanych w pogromach inspirowanych przez rosyjską Ochranę”. Tymczasem nawet Norman Davies, czyli historyk zachodniej Europy, pisał w „Bożym igrzysku”, swoim słynnym wykładzie o historii Polski, że „15 sierpnia Policja urządziła dla odwrócenia uwagi pogrom w Białymstoku”. Słowo „inspirowanych” nie wydaje mi się więc trafne. Lepiej byłoby mówić pogromach organizowanych.

Kolejna rzecz – no właśnie, czy to dzięki rewolucjonistom „w prywatnych szkołach Królestwa Polskiego i w urzędach gminnych pojawił się język polski”? Jeżeli już, to były to działania wskutek działań prowadzonych wcześniej przez Ligę Narodową, przez Związek Młodzieży Polskiej „Zet”, który przez lata wchodził bardzo masowo do różnych organizacji takich jak Towarzystwo Szkoły Ludowej czy Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”, nawet je inspirował, tworzył tajne grupy, kółka samokształceniowe czy tajne grupy oświaty polskiej. Myślę, że ta zasługa powinna być co najmniej uwzględniona.

W kwietniu 1905 r. nastąpiło ustępstwo cara na obszarze religii, później też języka i kwestii narodowościowych. Tu właśnie pojawia się kwestia prywatnego nauczania języka polskiego, a także języka litewskiego, bo nie zapominajmy, że ważnym obszarem było Wilno, dzięki czemu odradzała się polskość, ale i pojawił się wątek litewski. Można również było nabywać ziemię. Ale też ważna kwestia, ciekawy i istotny obszar, że dawni Unicy przymuszeni do prawosławia mogli wracać do Kościoła Katolickiego.

Potem jest ten wątek „ogromnej roli w procesie odzyskiwania niepodległości zakończonym w 1918 roku”. Owszem, Polska odzyskała niepodległość w 1918 roku.

Posel Marek Suski (PiS):

Nie przez rewolucję.

Posel Piotr Babinetz (PiS):

Ale trudno mówić, że był to proces zakończony w 1918 roku.

Posel Marek Suski (PiS):

I nie przez rewolucję.

Posel Piotr Babinetz (PiS):

Tak, pytanie, czy akurat przez tę rewolucję?

Jeszcze w akapicie nr 3 wątek uczestników rewolucji 1905 roku, że wśród nich „znaleźli się późniejsi twórcy niepodległego państwa polskiego, w tym Józef Piłsudski”. No tak, ale to jak mówiłem – Józef Piłsudski stworzył organizację bojową PPS po to, żeby prowadzić działania niepodległościowe, raczej coś w formie powstania, niż żeby włączyć się do rewolucji jako takiej. Tu rzeczywiście są takie postaci jak: Wanda Krahelska, Aleksandra Szczerbińska, wspominany

Tomasz Arciszewski, Walery Sławek, Aleksander Prystor, Jan Kwapiński czy wreszcie patron bieżącego roku Kazimierz Sosnkowski, właściwy organizator krwawej środy w sierpniu 1906 r., kiedy na terenie Królestwa Polskiego zabito ponad 70 ludzi z kręgów moskiewskiej policji.

Ważną rzeczą była na przykład także petycja Henryka Sienkiewicza w sprawie autonomii. A Sienkiewicz nie był zwolennikiem rewolucji. I jeszcze jeden ważny wątek...

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Utworzenia Macierzy Szkolnej.

Poseł Piotr Babinetz (PiS):

Tak, utworzenie polskiej Macierzy Szkolnej. Ale jeszcze jeden wątek dotyczący akurat Łodzi, bo rzeczywiście na skutek ostrego starcia między środowiskami z jednej strony socjalistów, z drugiej późniejszych komunistów, a z trzeciej jeszcze robotników związanych z Narodowym Związkiem Robotniczym, w 1906 r., 1907 r., jak pisał historyk Marian Kukiel: „W Łodzi wywiązały się długotrwałe walki bratobójcze, wystrzeliwanie wzajemne działaczy socjalistycznych i narodowych. Ofiar były dziesiątki, przeważnie po stronie socjalistów”. Kukiel stwierdza, Józef Mirecki ps. „Montwiłł” – rzeczywiście największy, wspomniany w tym projekcie bohater tamtych lat – i Tomasz Arciszewski byli tymi, którzy potem powstrzymali, czy w każdym razie powstrzymywali, te bratobójcze walki.

Generalnie chodzi mi o to, że sytuacja jest skomplikowana i dzieje tych lat są trudne. I nie jest łatwo stworzyć taką uchwałę, żeby uczcić rzeczywistych bohaterów i ofiary, a jednocześnie nie gloryfikować tych, którzy mordowali kogoś tylko dlatego, że był kierownikiem w fabryce, że był po tej drugiej stronie w sensie społecznym. Często zdarzało się, że w tych mordach ginęli ludzie akurat tacy, do których można mieć zastrzeżenia, jeżeli chodzi o postawę w sensie narodowym – bo byli to na przykład Niemcy czy Rosjanie przedsiębiorcy, którzy byli beneficjentami okupacji i zaborów. Ale czasem byli to ludzie o nastawieniu patriotycznym, a często też tacy, którzy zabiegali o lepszy los robotnika w swojej fabryce. Ale w amoku rewolucyjnym nie patrzono, kto był jaki, tylko mordowano się nawzajem.

Generalnie czczenie rewolucji – jak wiemy na przykładzie ludobójstwa w Wandei czy przewrotu bolszewickiego – jest zawsze ryzykowne, bo zawsze dzieją się tam rzeczy rozmaite. Chciałem więc to tylko poddać pod rozagę, że ta sprawa jest skomplikowana i chyba dobrze byłoby znaleźć trochę inną formę tej uchwały, czego pojedyncze poprawki raczej nie byłyby w stanie poprawić, choć rzeczywiście inicjatywa przypomnienia bohaterów walki o niepodległość, szczególnie w Łodzi, jest bardzo cenna. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję panu posłowi.

Pani poseł Olko, następnie pan poseł Suski. Bardzo proszę.

Poseł Dorota Olko (Lewica):

Wysoka Komisjo, szanowni państwo, chciałabym wrócić do głosów – najpierw pana posła wnioskodawcy, później pań posłanek. Muszę powiedzieć, że to było dla mnie dość poruszające, że pomimo różnic politycznych i różnych tradycji, do których się odwołujemy, jesteśmy w stanie znaleźć punkty wspólne, które uznajemy za wspólną wartość. Chociaż inaczej w tych wydarzeniach rozkładalibyśmy akcenty, to jednak zgadzamy się, że rewolucja 1905 r. zasługuje na upamiętnienie właśnie jako te wydarzenia, które miały charakter nie tylko niepodległościowy, ale też były walką o sprawiedliwość społeczną, równość. Ich charakter jest niepodważalny i jako takie zasługują na uczczenie, upamiętnienie pomimo różnych odcieni tego, o czym mówimy i tego, że w trakcie rewolucji dzieją się różne rzeczy.

Myślę, że warto też zaznaczyć, iż to, co było tutaj istotne, to to, jak masowy był to ruch. I były to wydarzenia, w których w skali masowej brały udział kobiety, brali udział także Żydzi. Warto zawrzeć jakąś wzmiankę na ten temat w tekście uchwały.

I wreszcie to, czemu jeszcze ta uchwała zasługuje w mojej ocenie na poparcie. A to dlatego, że dzisiaj jest w ewidentny sposób – i dobrze – elementem pamięci Łodzi, ziemi łódzkiej. Zanim zobaczyłam, kto jest posłem wnioskodawcą, to od razu pierwsza myśl była taka, że jest to ktoś z Łodzi, bo to jest zalegitymizowany tam element pamięci. Ostatnio miałam okazję po raz pierwszy zwiedzać Centralne Muzeum Włókiennictwa w Łodzi, gdzie jest to jeden z ważnych elementów w części prezentującej historię miasta. W mojej ocenie te wydarzenia zasługują

na to, żeby po prostu stały się elementem pamięci państwowej. My jako Sejm możemy do tego dołożyć cegielkę i ta uchwała jest właśnie dobrym krokiem w tę stronę. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję bardzo pani poseł.

Pan poseł Suski, następnie pan poseł Gliński. Bardzo proszę.

Poseł Marek Suski (PiS):

Szanowni państwo, być może zostałem źle zrozumiany. Mówiłem, że uchwała upamiętniająca czy też zmierzająca do uczczenia patriotów pomordowanych i prześladowanych przez rosyjskiego zaborcę jest jak najbardziej słuszna.

Natomiast całkowicie nie zgadzam się z treścią zaproponowanej uchwały. Nawet pan poseł Babinetz przypomniał wiele wydarzeń, które po prostu nie mieszczą się w treści tej uchwały, która zakłamuje rzeczywistość. Oddanie czci rewolucji 1905 r., niezależnie od tego, że nasi patrioci – podkreślam: patrioci – chcieli wykorzystać ją jako element walki o wyzwolenie narodu Polski spod zaboru carskiego... To jest jak najbardziej chwalebne, ale nawet wśród Polaków byli tacy, którzy w trakcie tego zrywu walczyli o ideały komunistyczne. I gloryfikowanie wszystkiego, co było w tej – powiedzmy – rewolucji, pisanie o tym, że ta rewolucja to były „niepodległościowe aspiracje narodu polskiego”, jest po prostu kłamstwem.

Owszem, nasi patrioci próbowali – zresztą tak jak i później, po I wojnie światowej Piłsudski – wykorzystać sytuację dla pomyślności Polski, ale to nie oznacza, że mamy gloryfikować chociażby I wojnę światową, bo to jest absurd. To jest absurdałna uchwała i dlatego zgłosiłem wniosek o jej odrzucenie w tej treści. My się nie zgodzimy, ja się nie zgodzę. Jeżeli chodzi o stanowisko klubu Prawo i Sprawiedliwość, to ono nie jest jednolite, bo nawet na posiedzeniu o tym dyskutowaliśmy.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Decyzja kierownictwa jest taka, że popieramy.

Poseł Marek Suski (PiS):

Nie jest ono jednolite, bo głosy były podzielone. Tak – ideę uchwały popieramy, ale nie w tej treści.

Jeżeli mój wniosek nie zostanie przyjęty, to proponuję poprawkę, która ma czcić patriotów polskich, a nie gloryfikować rewolucję, która była rewolucją ruskich socjalistów. Jednym z jej elementów była klęska Rosjan w wojnie z Japonią, ale też drastyczne podwyżki cen żywności w Rosji, które spowodowały podsycony przez socjalistów wybuch. A że polscy patrioci próbowali wykorzystać to na naszą rzecz, to chwała im za to, ich za to trzeba uczcić. Ale nie rewolucję jako taką, która była zbrodniczą w samej swojej postaci, bo również w Polsce było wiele zbrodni na niewinnych – nawet bohaterach. To tyle. Wyjaśniam, że nie jestem przeciwko uczczeniu patriotów i dążeniu narodu polskiego do wolności.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Bardzo dziękuję, panie pośle.

Sytuacja jest następująca: teraz będzie pan poseł Gliński, potem pan poseł Mieszkowski, a na koniec będzie pan poseł wnioskodawca, czyli pan poseł Piątkowski. O głos prosiła jeszcze pani przewodnicząca Lichocka. A później przechodzimy do głosowania nad wnioskiem pana posła Suskiego. Czyli teraz bardzo proszę pana posła Glińskiego.

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Dziękuję bardzo. Faktycznie mamy problem, bo jako były poseł łódzki doceniam ten lokalny wymiar.

Zresztą warto przypomnieć, zwrócić uwagę, że 11 listopada otwarte zostało w Łodzi nowe muzeum, a w zasadzie oddział Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku, który mieści się w tym słynnym, dawnym mieszkaniu Piłsudskiego. Co prawda to było pięć lat przed rewolucją, kiedy mieszkał tam z żoną – dość znany i istotny epizod ruchu socjalistycznego, narodowościowego, niepodległościowego. Udało się to mieszkanie na ul. Wschodniej zakupić i jest ono w tej chwili instytucją pamięci. Udało nam się także – w czasach, kiedy mieliśmy na to wpływ – stworzyć serial telewizyjny „Młody Piłsudski”. Warto go pamiętać, bo mówił właśnie o tamtych czasach przed rewolucją 1905 r., gdy ta historia była skomplikowana. Ale historia związana z polskich

ruchem socjalistycznym w gruncie rzeczy w większości była historią niepodległościową. I o tym musimy pamiętać.

Natomiast później stała się tragedia rozbicia ruchu socjalistycznego na część zdradziecką, na tę część, z której później wyklął się komunizm. I to jest cały problem z tą uchwałą, ponieważ tradycja rewolucji 1905 r. była później dość silnie wykorzystywana przez komunistów, także w czasach Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. I to jest dla nas problem. Ta uchwała powinna jasno o tych sprawach mówić, bo komuniści oczywiście to zakłamywali, a przypominam, że mamy do czynienia z najbardziej krwawą ideologią w dziejach ludzkości. I w związku z tym tak trudno jest spokojnie podchodzić do uczczenia rewolucji 1905 r. Co do bohaterów – zwłaszcza tych, którzy byli w nurcie niepodległościowym – to jest zupełnie oczywiste. Natomiast jako wydarzenie historyczne to była ikona tradycji, do której komuniści odwoływali się przez całe lata. Instytucjonalizowali w ten sposób także politykę bieżącą.

Na tym polega problem, dlatego powinien być w tej uchwale... Bo ja też nie mogę jej poprzeć w tej treści. Koledzy zwracali już uwagę na pewne kwestie. Ten niby zapoczątkowany przez rewolucję, zakończony w 1918 r. proces odzyskiwania niepodległości... On nie zakończył się w 1918 r. Formalnie 11 listopada jest dla nas istotny, ale to trwało osiem lat i było znacznie bardziej skomplikowane, więc to jest po prostu nieprecyzyjne. A „pokolenia wyrosłe na doświadczeniu rewolucji” niestety odegrały także olbrzymią rolę negatywną. O tym też musimy pamiętać i to powinno być napisane w tej uchwale. Nie wiem, jak to wprowadzić i w którym wątku, ale będzie nieuczciwością, jeśli o tym nie napiszemy.

Akceptując kwestię pozytywów związanych z tym zrywem, z całym procesem – bo to przecież nie była tylko rewolucja 1905 r., wszyscy wymienialiśmy wcześniejsze i późniejsze działania; zresztą sprawdziłem jeszcze raz, że skazanie na śmierć Mireckiego ps. „Montwiłł” to jest 1908 r., więc trzy lata po rewolucji – zauważamy, że to wszystko nie jest takie jednoznaczne. Nie wiem, będziemy starali się wprowadzić poprawki, żeby można było tę uchwałę przyjąć w duchu prawdy historycznej i szacunku do ofiar komunizmu. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję.

Pan poseł Mieszkowski, następnie pani przewodnicząca Lichocka, a po niej głos końcowy będzie miał pan poseł wnioskodawca.

Poseł Krzysztof Mieszkowski (KO):

Dziękuję bardzo za udzielenie głosu.

Panie przewodniczący, ta uchwała jest dobra. To pierwsze stwierdzenie. Ta uchwała nie jest również interpretacją tego, w jaki sposób wydarzenia z 1905 r. interpretowali ci, którzy wprowadzali stalinizm w Polsce, Związku Radzieckim i wielu innych miejscach. I to nie jest przecież sytuacja, która powoduje, że mamy odrzucić wydarzenia 1905 r., które były rzeczywistym zrywem ludzi umęczonych, ludzi, którzy byli wmontowani w kapitalizm czy feudalizm tamtych lat, bo to trudno to teraz jednocześnie zdefiniować. Uciskane dzieci, kobiety pracujące ponad swoje siły – ta rewolucja oczywiście miała wymiar klasowy.

Nie bójmy się takiej kategorii w rozmowie, warto o tym pamiętać. Zresztą teoria klas weszła do języka naukowego, przecież o tym rozmawiamy, dyskutujemy. Nie można udawać, że nie ma kategorii dialektyki, materializmu historycznego, walki klas i tak dalej. Trzeba się z tym jakoś mierzyć i sprostować wyzwaniom, które zostały nam zaproponowane przez ludzi, którzy w taki sposób myśleli. A rewolucja 1905 r. była właściwie pierwszym realnym – tak jak tutaj ktoś wspominał – zrywem od czasów powstania styczniowego.

Jest jeszcze jedna rzecz i pewnie tutaj za chwilę wybuchnie awantura. Pan poseł Babinetz mówił o udziale Róży Luksemburg w tej rewolucji. Otóż Róża Luksemburg nie była prorojska, panie pośle, ponieważ ona brała aktywny udział w tej rewolucji, zresztą publikowała wiele tekstów, o czym pan doskonale wie, jeżeli pan w tym się tak dobrze porusza. W rezultacie wylądowała w carskim więzieniu za udział w rewolucji 1905 r. Warto więc o tym pamiętać.

A jeżeli została już tutaj przywołana osoba Róży Luksemburg, to bardzo wszystkim państwu polecam wybitną jej biografię napisaną przez Weronikę Kostyrko. Ukazała się kilka miesięcy temu. Trzeba po prostu trochę poczytać i nie upraszczać tak tej historii, bo to czasami jest rzeczywiście żenujące. Nie jestem zwolennikiem komunizmu, nigdy nim nie byłem, mam swoją historię, swoją kartę solidarnościową i tak dalej, ale przyjrzyjmy się realiom historycznym.

Tych lektur jest sporo, można się z tym zapoznać, bo to, co wydarzyło się w 1905 r. było także walką klas.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję bardzo. Widzę, panie pośle... Panie i panowie posłowie, projekt uchwały jest bardzo obszerny. Mamy salę do godz. 14 i zajmujemy się nie tylko projektem uchwały w sprawie 1905 r., ale także planem pracy. Bardzo prosiłbym o ograniczenie polemik, ponieważ mamy bardzo ograniczone możliwości czasowe. Podkreślam raz jeszcze – uchwała jest obszerna. Zamykam listę mówców. Pani poseł rezygnuje. Czy pan poseł Gliński koniecznie chce zabrać głos?

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Dwa słowa.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Mam doświadczenie z „dwoma słowami” ... Panie pośle, poprosiłbym dwa zdania.

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Panie przewodniczący, w polskim parlamencie nie można pozostawić bez kwestii czy odpowiedzi poglądów, które tu zostały wygłoszone.

Pan poseł był łaskaw powiedzieć: „Nie bójmy się określenia walka klasowa”. To ja się boję. I całe pokolenia się bały. Pan też się widocznie bał, jeżeli walczył pan z komunizmem. Walka klasowa – niestety także w rozumieniu części uczestników rewolucji 1905 r., Róży Luksemburg i wielu innych – doprowadziła przecież w końcu do faktów, o których trzeba mówić, do eksterminacji całych klas społecznych, do masowych mordów, do ludobójstwa. Do tego doprowadziła walka klasowa, o której pan mówi. Dlatego właśnie nie można mieszać pojęć i trzeba oddać sprawiedliwość historyczną wszystkim nurtom socjalizmu. Był socjalizm niepodległościowy, socjalizm, który odżegnywał się od mordowania i wycinania przeciwników politycznych. I był niestety socjalizm, który się od tego nie odżegnywał, bo uważał, że to jest metoda osiągnięcia celów. Doprowadził do ludobójstwa.

Poseł Krzysztof Mieszkowski (KO):

Ale proszę przeczytać...

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Ale proszę mnie nie pouczać...

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Panie pośle, umawialiśmy się na dwa zdania. To są dwa zdania à la Marcel Proust.

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Na półtorej kartki.

Poseł Krzysztof Mieszkowski (KO):

Chciałbym na to odpowiedzieć.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Panie pośle Mieszkowski, zamknąłem listę.

Bardzo proszę, zostaje nam godzina. Jako ostatni przedstawiciel wnioskodawców pan poseł Piątkowski. Bardzo proszę o ustosunkowanie się. I potem przystępujemy do głosowania.

Poseł Krzysztof Piątkowski (KO):

Panie przewodniczący, panie i panowie posłowie, postaram się krótko.

Bardzo dziękuję za tę merytoryczną dyskusję. Odnoszę wrażenie, że mimo różnic poglądów zgadzamy się co do tego, że warto uczcić i upamiętnić bohaterów tych wydarzeń. I za to bardzo dziękuję. Bardzo dziękuję za refleksję pani poseł Lichockiej dotyczącej wstępu do ruchu „Solidarności”. Ja również w podobny sposób pojmuję te wydarzenia i nie ukrywam, że redagując ostateczną treść projektu ustawy o 21 postulatach sierpniowych, miałem takie myślenie, że tam też przeważały oczekiwania bytowe robotników, którzy jednak walczyli w Stoczni Gdańskiej o coś więcej niż tylko poprawę swojego losu. Doskonale wiemy, jaki był efekt ich walki. Także

bardzo za to dziękuję, bo to pokazuje, że dojrzelismy do tego, aby o tych wydarzeniach myśleć inaczej.

Pan poseł Gliński mówił, że rewolucja była bardzo silnie wykorzystywana przez komunistów i to oczywiście prawda. Przez wiele, wiele lat indoktrynowano Polaków. Ale nie powinniśmy ulegać i dalej dawać się indoktrynować. Z przykrością muszę stwierdzić, że mam wrażenie, iż pan poseł Suski w pewnym sensie stał się ofiarą tej indoktrynacji. Uwierzył, że rewolucja 1905 r. jest rewolucją ruskich komunistów i że w ogóle to jest ruska rewolucja. Bardzo głęboko współczuję panu posłowi Suskiemu, że uległ tej indoktrynacji.

Poseł Marek Suski (PiS):

To ja panu współczuję. Przecież to była ruska rewolucja.

Poseł Krzysztof Piątkowski (KO):

Ta uchwała nie zakłamuje rzeczywistości, a twierdzenie, że tak jest, jest obelgą. Nie w stosunku do mnie, autorów tekstu, ale przede wszystkim historyków, badaczy i też ludzi, którzy są potomkami uczestników tamtych wydarzeń.

Ta uchwała nie gloryfikuje wszystkiego. Jest bardzo ostrożnie zredagowana, z dużym szacunkiem do tamtych wydarzeń i sporów wokół rewolucji – spokojna, wyważona, unika kontrowersji i przede wszystkim podkreśla postawę i bohaterstwo ludzi, którzy ginęli za Polskę. Tak jak mówił pan doktor, ich ostatnie słowa dotyczyły Polski.

Bardzo za te wszystkie merytoryczne uwagi dziękuję. I mam nadzieję, że przejdziemy, panie przewodniczący, że wystarczy tej godziny do tego, żebyśmy zakończyli tę dyskusję.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Bardzo dziękuję. Panie i panowie, zamykam dyskusję.

Stwierdzam zakończenie pierwszego czytania poselskiego projektu uchwały z druku nr 911.

Zanim przystąpimy do rozpatrzenia, przystępujemy do głosowania nad wnioskiem pana posła Suskiego, który – jak przypomnę – dotyczy odrzucenia projektu w całości. Czy wszyscy mają karty?

Panie i panowie posłowie, kto jest za przyjęciem wniosku pana posła Suskiego? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał?

Zamykam głosowanie. Bardzo proszę o podanie wyników.

Głosowało 24 posłów. Za wnioskiem pana posła Suskiego było 6, przeciw – 17 i wstrzymała się 1 osoba. Tym samym wniosek pana posła Suskiego upadł i przystępujemy do rozpatrzenia projektu uchwały.

Proszę państwa, czy są uwagi co do tytułu projektu uchwały? Przepraszam, Biuro Legislacyjne i jednocześnie zwracam się z pytaniem do pana posła Piątkowskiego. Pan ma wydruk z naniesionymi poprawkami natury stylistyczno-interpunkcyjnej, nie merytorycznej. Czy pan akceptuje te uwagi?

Poseł Krzysztof Piątkowski (KO):

Tak, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Czyli pracujemy na tekście, który państwo mają, z wytłuszczonymi poprawkami Biura Legislacyjnego i językoznawców.

Powracam do pytania. Mianowicie czy są uwagi co do samego tytułu projektu uchwały? Pan poseł Suski, proszę.

Poseł Marek Suski (PiS):

Mam uwagę. Proponowałbym, żeby to była uchwała w sprawie upamiętnienia polskich patriotów pomordowanych i prześladowanych podczas i w wyniku rewolucji 1905 r.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję. Moim obowiązkiem jest przypomnienie państwu o tym, że jeżeli państwo zgłaszacie poprawkę, która zmienia proponowaną treść, to musi to być poprawka na piśmie łącznie z uzasadnieniem, które może być krótkie. Ale jednak poprawka na piśmie. Dlatego bardzo proszę o wcześniejsze przygotowanie, ponieważ to usprawni nam procedowanie.

Panie pośle, czy ma pan poprawkę na piśmie?

Posel Marek Suski (PiS):

Nie, nie mam. W związku z tym nie będę jej pisać i jestem przeciwko temu tytułowi.

Posel Piotr Gliński (PiS):

Ale poczekaj, można napisać.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dobrze. Skoro nie ma zgody na przyjęcie, to głosujemy.

Kto z pań i panów posłów jest za... Proszę?

Legislator Urszula Sęk:

Rozumiemy, że pan poseł wycofał tę poprawkę? Że tylko wyraził swoje...

Posel Marek Suski (PiS):

Nie, nie wycofałem. Tylko nie mam papieru, żeby napisać.

Legislator Urszula Sęk:

Dobrze, skoro jestem już przy głosie...

Posel Marek Suski (PiS):

Dobrze. W takim razie proszę o dwie minuty przerwy.

Legislator Urszula Sęk:

Skoro państwo będą zgłaszać poprawki – tak jak tutaj ma to miejsce – do tytułu, to wydaje nam się, że takie przeredagowanie tytułu pociągnęłoby też za sobą nieuniknione zmiany w treści.

Posel Marek Suski (PiS):

Tak, mam poprawki do treści.

Legislator Urszula Sęk:

Poprawka powinna też zawierać konsekwencje dla całego tekstu.

Posel Marek Suski (PiS):

Poprawkę dotyczącą treści mam przygotowaną.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dobrze. Czy jest poprawka co do tytułu? Nie ma.

Czy jest zgoda na przyjęcie tytułu w proponowanej wersji?

Posel Marek Suski (PiS):

Nie, nie ma zgody.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Nie ma zgody. W związku z tym...

Legislator Urszula Sęk:

Przepraszam, ale jeśli nie ma poprawek, to tytuł jest rozpatrzony. Poprawka musi polegać na skreśleniu, na modyfikacji. Od pytania, czy nie ma sprzeciwu, odeszliśmy dwie kadencje temu, bo to do niczego nie prowadzi.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Tytuł został rozpatrzony i przyjęty.

Posel Marek Suski (PiS):

Dobrze, to ja zgłoszę poprawkę w drugim czytaniu podczas obrad Sejmu.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Bardzo proszę.

Posel Szymon Giżyński (PiS):

Można jednak zgłosić...

Posel Marek Suski (PiS):

Można, ale nie mam papieru.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Przechodzimy do rozpatrzenia akapitu nr 1.

Bardzo proszę, pan poseł Suski.

Poseł Marek Suski (PiS):

Szanowni państwo, mam poprawkę. Przeczytam ją całą, bo to jest do akapitu nr 1 i wszystkich pozostałych: „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej czci patriotów polskich pomordowanych i prześladowanych przez rosyjskiego zaborcę, walczących o wyzwolenie narodowe podczas rewolucji 1905 r. Udział polskich patriotów w wydarzeniach 1905 r. był jednym z wielu działań przeciw zniewoleniu Polski. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w 120. rocznicę wybuchu Rewolucji 1905 r. pragnie oddać cześć wszystkim, którzy walczyli ze zniewoleniem Rosji carskiej, o wyzwolenie Polski i wzywa do godnego upamiętnienia polskich patriotów”.

I to byłaby cała treść uchwały.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Biuro Legislacyjne.

Legislator Urszula Sęk:

Jest opinia sprzed wielu lat, że poprawka nie może być w formie jednolitego, całościowego tekstu, bo to uniemożliwia posłom pracę nad tekstem i zgłaszanie poprawek do pierwotnego przedłożenia. Tak że jeśli już, to pan poseł powinien przynajmniej podzielić poprawkę akapitami. Z tym że ona rzeczywiście tak odbiega od treści projektu uchwały, że jest de facto o czym innym. Nie możemy tego potraktować całościowo, bo zastąpiłoby to całe przedłożenie. I jest to niedopuszczalne, ponieważ uniemożliwia pracę nad tekstem, który był pierwotnie wniesiony, zgłaszanie poprawek, ewentualnie jakąś jeszcze dyskusję.

Poseł Marek Suski (PiS):

A na jakiej podstawie nie ma możliwości wniesienia poprawką nowej treści całej uchwały? Regulamin tego nie zakazuje. Ale jeżeli nie, to w takim razie zgłaszam poprawkę do pierwszego akapitu. Zaraz wydzielę ją z tego tekstu, który mam cały. I tyle.

Nie no, w ogóle „bohaterów rewolucji” – to znaczy tych zbrodniarzy, którzy mordowali...

Legislator Urszula Sęk:

Odczytam może fragment opinii Biura Analiz Sejmowych z 23 czerwca 2004 r. Ona jest bardzo odległa, ale między innymi jest tam sformułowanie takie, że „poprawki, które polegają na uzupełnieniu tekstu ustawy o nowe elementy, z samej swej istoty powinny pozostawać w związku ze złożonym w Sejmie przez wnioskodawcę projektem (...) Związek ten ma wymiar nie tylko formalny, ale i merytoryczny, polegający na tym, że konkretne poprawki odnoszące się do projektu muszą pozostawać w odpowiednim powiązaniu z jego treścią, muszą zmierzać do modyfikacji treści projektu, a nie do stworzenia nowego projektu”.

To jest opinia na pięć stron, trzeba by teraz wyłowić te elementy.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Ale jest tam konkluzja?

Legislator Urszula Sęk:

Konkluzja jest taka, że nie zgłasza się poprawki w formie tekstu jednolitego, bo to uniemożliwia posłom zgłaszanie konkretnych propozycji do tekstu, który został wniesiony.

Poseł Marek Suski (PiS):

Przepraszam bardzo, ale te poprawki są zgodne z treścią uchwały, tylko zmieniają jej nasyce. Ale nie zmierzają na przykład do uczczenia powstania styczniowego, mówią o bohaterach, którzy są tutaj zawarci. Tyle tylko, że ja proponuję, żeby czcić polskich bohaterów, prześladowanych i pomordowanych przez rosyjskiego zaborcę, a nie upamiętnianie bohaterów rewolucji, za których równie dobrze można uznać bohaterskie wojska carskie, które na przykład tłumiły bunt robotnicze.

Poseł Krzysztof Mieszkowski (KO):

Co pan opowiada?

Poseł Marek Suski (PiS):

Określanie w ten sposób jest naprawdę bardzo głęboko niesprawiedliwe. Bo kto jest bohaterem tej rewolucji? Na pewno nie ci, którzy mordowali ludzi w imię równości klasowych.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Panie pośle, czy ma pan poprawkę na piśmie?

Poseł Marek Suski (PiS):

Tak. Mam na piśmie.

Poseł Urszula Augustyn (KO):

To proszę ją przedłożyć.

Poseł Marek Suski (PiS):

Już ją kończę.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Proszę ją przedłożyć i głosujemy.

Poseł Marek Suski (PiS):

Już czytam. Akapit nr 1: „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej czci patriotów...

Poseł Urszula Augustyn (KO):

Ale na piśmie.

Poseł Marek Suski (PiS):

Za chwilę napiszę. To jedno zdanie. Jestem w połowie, więc jeżeli państwo nie chcecie, żeby całość...

Poseł Urszula Augustyn (KO):

Pan się nie przygotował do posiedzenia Komisji.

Poseł Dominika Chorośńska (PiS):

Pan się przygotował, tylko dopiero usłyszał o tym przepisie sprzed 20 lat. Niech więc pani nie będzie...

Poseł Marek Suski (PiS):

Pani mówi, że... Nie, szanowni państwo, jestem tu dwadzieścia parę lat i wielokrotnie widziałem, że jedną poprawką zmieniano nie tylko uchwały, ale i całe ustawy i jakoś nie było to przeszkodą. Nie przesadzajmy z tym. Piszę tę poprawkę, mam jeszcze do napisania dziesięć słów. Proszę o minutę cierpliwości.

Już ją przekazuję.

Sekretarz Komisji Joanna Góral:

Jeszcze uzasadnienie.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Jest? Ale ja nie znam treści.

Poseł Marek Suski (PiS):

Przeczytam jeszcze raz: „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej czci patriotów polskich pomordowanych i prześladowanych przez rosyjskiego zaborcę, walczących o wyzwolenie narodowe podczas rewolucji 1905 roku”. Uzasadnieniem jest oddanie prawdy historycznej.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję. Opinia posła wnioskodawcy.

Poseł Krzysztof Piątkowski (KO):

Oczywiście jestem przeciwko. Nie rozumiem, nie nadążam...

Poseł Marek Suski (PiS):

To współczuję.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Panie pośle, jest pan przeciw?

Poseł Krzysztof Piątkowski (KO):

Przeciw.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

OK. Głosujemy.

Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem poprawki w wersji proponowanej przez pana posła Suskiego? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?

Dziękuję. Zamykam głosowanie. Proszę o podanie wyników.

Głosowało 23 posłów. Za poprawką posła Suskiego było 7, przeciw – 15 i wstrzymała się 1 osoba. Dziękuję. Poprawka pana posła Suskiego nie uzyskała akceptacji.

Pani przewodnicząca Gosek-Popiołek:

Poseł Daria Gosek-Popiołek (Lewica):

Chciałabym zwrócić uwagę posła wnioskodawcy na to, że warto byłoby uzupełnić akapit nr 1 o wzmiankowanie dotyczące rusyfikacji, której naród polski był bardzo intensywnie poddawany. I też kwestie demokratyzacyjnych aspiracji narodu polskiego. Nie wiem więc, czy wypracujemy jakąś wspólną autopoprawkę, czy mam coś zaproponować?

Poseł Krzysztof Piątkowski (KO):

Ponieważ chwilę temu zamieniliśmy słówko, to oczywiście akceptuję propozycję pani Darii Gosek-Popiołek. Już napisałem autopoprawkę w tym kształcie.

Legislator Anna Jakubik:

Poprawkę.

Poseł Krzysztof Piątkowski (KO):

Uwzględniłem też propozycję państwa z Biura Legislacyjnego, bo należałoby to w tym kontekście napisać. Może przeczytam, jak mogłoby to brzmieć i wtedy złożę tę poprawkę.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Panie pośle, Biuro Legislacyjne wyraźnie sugeruje, żeby nie używał pan sformułowania „autopoprawka”, tylko „poprawka”.

Poseł Krzysztof Piątkowski (KO):

Tak, poprawka. OK.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Ma pan ją na piśmie?

Poseł Krzysztof Piątkowski (KO):

Tak. Napisałem ją. Proponuję, żeby drugie zdanie akapitu nr 1 miało następujące brzmienie: „Jej bezpośrednią przyczyną była klęska Rosji w wojnie z Japonią, a także nasilający się w jej wyniku terror, znaczne pogorszenie warunków życia oraz niepodległościowe aspiracje Narodu Polskiego”.

To jest to poszerzenie o proponowane przez panią poseł przyczyny. A uzasadnieniem jest potrzeba uzupełnienia i wymienienia większej liczby przyczyn wybuchu rewolucji 1905 r.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Czy jest sprzeciw wobec poprawki proponowanej przez pana posła Piątkowskiego? Nie ma, stwierdzam, że poprawka została przyjęta.

Czy są jeszcze jakiekolwiek poprawki do akapitu nr 1? Nie widzę, nie słyszę, stwierdzam, że akapit nr 1 wraz z poprawką zaproponowaną przez pana posła Piątkowskiego został rozpatrzony i przyjęty przez Komisję.

Panie i panowie, przechodzimy do akapitu nr 2. Proszę, pani poseł Olko.

Poseł Dorota Olko (Lewica):

Chciałabym zaproponować drobną poprawkę – dodanie jednego zdania na koniec akapitu nr 2, właśnie żeby podkreślić, że ważnym wymiarem tych wydarzeń było poszerzenie bazy społecznej antycarskich wystąpień i że jednym z organizatorów robotniczych strajków był także Bund. Chodzi o dodanie zdania: „Warto zaznaczyć, że w rewolucyjnych wydarzeniach obok mężczyzn masowo brały udział także kobiety, a obok Polaków – Żydzi”.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Ma to pani na piśmie?

Posel Dorota Olko (Lewica):

Tak.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Proszę o opinię posła wnioskodawcy. Panie pośle, opinia.

Posel Krzysztof Piątkowski (KO):

Rozumiem intencje i akceptuję tę poprawkę, choć warto byłoby zwrócić uwagę, że akurat w moim rodzinnym mieście w rewolucji brali udział również Niemcy.

Posel Piotr Gliški (PiS):

Wprowadźmy Niemców, Ormian i Karaimów.

Posel Krzysztof Piątkowski (KO):

Są zawsze wymieniani. No nie, prosiłbym, żeby pan poseł, szczególnie startujący w Łodzi...

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Panowie, bez polemiki. Błagam. Poseł Suski, proszę.

Posel Piotr Gliški (PiS):

Przepraszam, bo poseł Giżyński ma bardzo ciekawą uwagę.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Na piśmie.

Posel Marek Suski (PiS):

Tak, ale mam propozycję innego brzmienia akapitu nr 2. Nie tylko do poprawki, ale i całego akapitu z poprawką. Zgłaszam poprawkę nr 2, zamiast całego tego akapitu: „Udział polskich patriotów w wydarzeniach 1905 r. był jednym z wielu działań przeciw zniewoleniu Polski”. Poprawka ma na celu oddanie prawdy historycznej.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Ma pan to na piśmie?

Posel Marek Suski (PiS):

Mam ją na piśmie.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję. Głosujemy najpierw poprawkę pani poseł Olko. Biuro Legislacyjne.

Legislator Urszula Sęk:

Wydaje nam się jednak, że najpierw pana posła Suskiego, bo nadaje brzmienie całemu akapitowi.

Posel Marek Suski (PiS):

Jest dalej idąca.

Legislator Urszula Sęk:

Jest dalej idąca.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję za trafną uwagę.

Proszę posła wnioskodawcę o opinię do poprawki pana posła Suskiego.

Posel Krzysztof Piątkowski (KO):

Przeciw.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Poprawka posła Suskiego jest dalej idąca, dlatego głosujemy ją w tej chwili.

Posel Marek Suski (PiS):

Na razie nie wiadomo, co głosujemy. Jak pan przewodniczący ogłosi, to będziemy głosować.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Panie i panowie posłowie, najpierw głosujemy poprawkę pana Suskiego do akapitu nr 2 jako najdalej idącą. Kto jest za poprawką pana posła Suskiego do akapitu nr 2? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję. Zamykam głosowanie. Proszę o podanie wyników.

Głosowało 23 posłów. Za było 7, przeciw – 15, wstrzymał się 1 poseł. Dziękuję. Poprawka nie uzyskała akceptacji.

Zwracam się do Biura Legislacyjnego – teraz głosujemy poprawkę pani poseł Olko?

Panie i panowie, głosujemy poprawkę zgłoszoną przez panią poseł Olko. Przystępujemy do głosowania. Kto z pań i panów posłów jest za poprawką pani poseł Olko? Kto jest przeciwko tej poprawce?

Poseł Piotr Gliński (PiS):

To jest niepełna poprawka.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Kto się wstrzymał? Dziękuję. Zamykam głosowanie. Proszę o podanie wyników.

Głosowało 22 posłów. Za było 14, przeciw – 7, wstrzymała się 1 osoba. Dziękuję. Poprawka uzyskała akceptację Komisji. Tym samym akapit nr 2 został rozpatrzony i przyjęty.

Panie i panowie posłowie, przechodzimy do akapitu nr 3.

Pan poseł Babinetz, następnie poseł Suski. Jeszcze zgłasza się poseł Olko.

Poseł Piotr Babinetz (PiS):

Pan poseł Suski ma dalej idącą poprawkę. Ale to przedstawić można w innej kolejności, a głosować w innej.

Poseł Marek Suski (PiS):

Oczywiście.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Możemy od razu głosować albo może pan przedstawić.

Poseł Piotr Babinetz (PiS):

No nic, jednak przedstawię swoją, a potem...

Do akapitu nr 3 mam dwie poprawki. To, co mówiłem we wcześniejszym, może trochę przydlugim, wystąpieniu. Może zginęło w tłumie. W wersji piątym słowo „inspirowanych” zastąpić słowem „organizowanych”. I w wersji 10, po słowach „Józef Piłsudski” dodać: „który stworzył organizację bojową PPS w celu walki zbrojnej o niezawisłość Rzeczypospolitej”.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dobrze. Pośle Suski, ma pan wniosek na piśmie?

Poseł Marek Suski (PiS):

Tak, oczywiście. Poprawka nr 3: skreślić akapit nr 3 w całości. Poprawka ma celu oddanie prawdy historycznej.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Pani poseł Gosek-Popiołek.

Poseł Daria Gosek-Popiołek (Lewica):

Tak. Rozmawiałam z posłem wnioskodawcą, że warto uzupełnić ten akapit o pokazanie skali rewolucji 1905 r. Wypracowaliśmy zdanie wieńczące akapit nr 3: „Warto także przypomnieć, że przez dwa lata trwania rewolucji przez ziemie polskie przetoczyło się niemal 7 tysięcy strajków, w których wzięło udział około 3,5 miliona osób. Rewolucjoniści w swojej determinacji i organizacji zdołali również okresowo przejąć kontrolę nad niektórymi miastami, takimi jak Dąbrowa Górnicza czy Ostrowiec Świętokrzyski”.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję bardzo. Jako że najdalej idącą poprawką jest poprawka pana posła Suskiego, który uważa, że trzeba skreślić w całości akapit nr 3...

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Też chciałem zgłosić poprawkę do akapitu nr 3.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Ale to jest najdalej idący wniosek. Jeżeli przejdzie, to nie będziemy mieli o czym rozmawiać. Jeżeli jednak wniosek posła Suskiego nie przejdzie, to oczywiście udzielię panu głosu.

Głosujemy nad wnioskiem pana posła Suskiego o skreślenie w całości akapitu nr 3. Kto z pań i panów jest za skreśleniem akapitu nr 3? Kto jest przeciw? Kto wstrzymał się od głosu?
Dziękuję bardzo. Zamykam głosowanie.

Poseł Marek Suski (PiS):

To i tak nie ma znaczenia.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Proszę o podanie wyników.

Głosowało 22 posłów. Za skreśleniem było 6, przeciw – 16, nikt nie wstrzymał się od głosu. Czyli akapit nr 3 nie zostaje skreślony. Dziękuję.

Bardzo proszę, poseł Gliński.

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Proponuję następującą poprawkę w akapicie nr 3 – po słowach kończących ten akapit, to jest po zdaniu „W naszej świadomości na zawsze pozostanie także fakt, że wśród uczestników rewolucji 1905 roku znaleźli się późniejsi twórcy niepodległego państwa polskiego, w tym Józef Piłsudski” dodać: „Wśród zwolenników tej rewolucji byli jednak także radykalni zwolennicy idei komunistycznej i walki klas, a nawet przeciwnicy polskiej niepodległości. Sejm RP zdecydowanie potępia ich działania i inspiracje ideologiczne”.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Biuro Legislacyjne.

Legislator Urszula Sęk:

Wydaje nam się – znając te trzy poprawki tylko z odsłuchu – że tę posła Babinetza można głosować. Natomiast musielibyśmy teraz zobaczyć poprawki pani poseł Gosek-Popiołek i pana posła Glińskiego, żeby spróbować je ułożyć tak, aby był ciąg logiczny. Bo o ile poprawka posła Babinetza kończy zdanie o Józefie Piłsudskim, tak tu musimy wiedzieć – na wypadek, gdyby przeszły obie – czy jedno z drugiego wynika. Czy możemy prosić o dwie minuty przerwy, żeby zobaczyć te poprawki na piśmie?

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Trzy minuty przerwy, żebyście się udali do Biura Legislacyjnego. Zwracam się do posła Glińskiego, żeby się pan udał do pań z Biura Legislacyjnego.

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Już się udaję.

[Po przerwie]

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Panie i panowie, kończymy przerwę. Chyba ustalono stanowisko i procedurę, co najpierw głosujemy. Czy mogę prosić o wyjaśnienie?

Legislator Urszula Sęk:

Najpierw więc głosujemy poprawkę pana posła Babinetza. Z tym, że przy tej pierwszej – zamianie wyrazu – państwo mogą nawet zapytać, czy jest sprzeciw, bo wydaje się, że przejdzie bez sprzeciwu. Nie potrzeba jej głosować. Później głosowalibyśmy tę drugą, dopisującą treść po słowach „Józef Piłsudski”. Następnie głosowana byłaby poprawka pana posła Glińskiego, która byłaby w dalszym ciągu w akapicie nr 3. Natomiast poprawka pani Gosek-Popiołek to byłby nowy akapit dodany po akapicie nr 3.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Czyli tak: poseł Babinetz, poseł Gliński, pani poseł Gosek-Popiołek.

Legislator Urszula Sęk:

Tak. Poprawka pani poseł Gosek-Popiołek jako nowy akapit.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Pani wyjaśni, pani poseł.

Poseł Daria Gosek-Popiołek (Lewica):

Tak. Oczywiście się z tym zgadzam.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Moment, za chwilę. Panie i panowie, jesteśmy przy akapicie nr 3. Jeżeli chodzi o poprawkę pana posła Babinetza – „W wersji piątym słowo «inspirowanych» zastąpić słowem «organizowanych»”. Jak stwierdziło Biuro Legislacyjne, nie musimy jej głosować. Czy jest sprzeciw wobec zastąpienia słowa „inspirowanych” słowem „organizowanych”? Nie ma, tym samym poprawka została uwzględniona.

Pytanie do Biura Legislacyjnego – czy tę poprawkę w wersji dziesiątym też musimy głosować?

Legislator Urszula Sęk:

Dobrze by było ją przeczytać, bo zamiana wyrazu była oczywistością. Tam natomiast jest trochę więcej.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Panie i panowie, w wersji dziesiątym po słowach „Józef Piłsudski” jest propozycja dodania – czyli uzupełnienia tego ostatniego zdania, które jest wyjaśnieniem. Czytam w całości, jak miałyby ono brzmieć: „Józef Piłsudski, który stworzył organizację bojową PPS w celu walki zbrojnej o niezawisłość Rzeczypospolitej”. Czy pytanie o sprzeciw wystarczy?

Legislator Urszula Sęk:

Dobrze, wystarczy.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Panie i panowie posłowie, czy jest sprzeciw wobec dodania tego proponowanego przez pana posła Babinetza uzupełnienia w wersji dziesiątym?

Nie ma sprzeciwu. Stwierdzam, że Komisja przyjęła poprawkę pana posła Babinetza.

Teraz, zgodnie z sugestią, przystępujemy do poprawki pana posła Glińskiego w brzmieniu: „W akapicie nr 3 po słowach «Józef Piłsudski» proponuję dodać...”

Legislator Urszula Sęk:

To znaczy to nie będzie po słowach „Józef Piłsudski”, tylko już po uzupełnieniu.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Uzupełnieniu przez posła Babinetza. Tam jest kropka i po tej kropce następowałoby sformułowanie: „Wśród uczestników tej rewolucji byli jednak także radykalni zwolennicy idei komunistycznej i walki klas, a nawet przeciwnicy polskiej niepodległości. Sejm RP zdecydowanie potępia ich działania i inspiracje ideologiczne”. Czy dobrze odczytałem?

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Tak.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Opinia posła wnioskodawcy.

Poseł Krzysztof Piątkowski (KO):

Przeciw.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Panie i panowie, głosujemy. Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem poprawki proponowanej przez pana posła Glińskiego? Kto jest przeciwko? Kto wstrzymał się od głosowania? Czy wszyscy oddali głos?

Dziękuję. Zamykam głosowanie. Proszę o podanie wyników.

Głosowało 22 posłów. Za było 8, przeciw – 14, nikt się nie wstrzymał. Dziękuję. Poprawka nie uzyskała akceptacji.

Przystępujemy do kolejnej poprawki dotyczącej akapitu nr 3. Pani poseł, gdyby była pani tak dobra i przeczytała rękopis.

Poseł Daria Gosek-Popiołek (Lewica):

„Warto także przypomnieć, że przez dwa lata trwania rewolucji przez ziemie polskie przetoczyło się niemal 7 tysięcy strajków, w których wzięło udział około 3,5 miliona osób. Rewolucjoniści w swojej determinacji i organizacji zdołali również okresowo przejąć kontrolę nad niektórymi miastami, takimi jak Dąbrowa Górnicza czy Ostrowiec Świętokrzyski”.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję. Opinia wnioskodawcy.

Poseł Krzysztof Piątkowski (KO):

Jestem za.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Panie i panowie, przystępujemy do głosowania poprawki proponowanej przez...
Proszę?

Poseł Elżbieta Gapińska (KO):

Może nie ma sprzeciwu?

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Biuro Legislacyjne.

Legislator Urszula Sęk:

Dobrze. Jeśli państwu jest ciężko głosować i chcą państwo tę formułę, to proszę bardzo.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Wolę zapytać. Czy jest sprzeciw wobec poprawki?

Poseł Marek Suski (PiS):

Jest sprzeciw.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

To było do przewidzenia. Panie i panowie, głosujemy. Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem poprawki proponowanej przez panią poseł Gosek-Popiołek? Kto jest przeciwko poprawce pani poseł Gosek-Popiołek? Kto wstrzymał się od głosowania?

Dziękuję. Zamykam głosowanie. Proszę o podanie wyników.

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Robicie państwo tak, że nie będzie można tego poprzeć. Wasza sprawa.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Głosowało 22 parlamentarzystów. Za poprawką pani poseł Gosek-Popiołek było 14, przeciw – 8, nikt się nie wstrzymał. Dziękuję. Stwierdzam, że Komisja rozpatrzyła i przyjęła akapit nr 3.

Przechodzimy do akapitu nr 4. Bardzo proszę o uwagi. Pan poseł Gliński. Przepraszam, pan poseł Suski.

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Dziękuję.

Poseł Marek Suski (PiS):

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Ale pan poseł też się zapewne zgłosił.

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Nie.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Nie?

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Jeszcze mam czas.

Poseł Marek Suski (PiS):

Panie przewodniczący, dziękuję za zacne porównanie do pana profesora. Absolutnie się za to nie gniewam.

Zgłaszam poprawkę zmierzającą do zastąpienia całego tego akapitu słowami: „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w 120. rocznicę wybuchu Rewolucji 1905 r. pragnie oddać cześć wszystkim, którzy walczyli ze zniewoleniem Rosji carskiej, o wyzwolenie Polski i wzywa do godnego upamiętnienia polskich patriotów”. Poprawka ma na celu oddanie prawdy historycznej.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Jak rozumiem – pytam Biura Legislacyjnego – jest to bardzo daleko idąca poprawka, która nie sprowadza się do zmiany szyku zdań. Proszę o opinię posła wnioskodawcę.

Posel Marek Suski (PiS):

Wiadomo – będzie przeciw.

Posel Krzysztof Piątkowski (KO):

Przeciw.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Jest na piśmie, pani Joanno?

Sekretarz Komisji Joanna Góral:

Tak.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

OK. Panie i panowie, przystępujemy do głosowania. Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem poprawki pana posła Glińskiego... Bardzo panów przepraszam – pana posła Suskiego.

Posel Marek Suski (PiS):

Nie gniewam się, to znaczne porównanie.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Skoro uzyskuję akceptację, to postaram się, wobec tego mylić częściej.

Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem poprawki pana posła Suskiego? Kto jest przeciwko przyjęciu tejże poprawki? Kto się wstrzymał? Dziękuję uprzejmie, zamykam głosowanie. Proszę o podanie wyników.

Głosowało 22 parlamentarzystów. Za poprawką pana posła Suskiego było 7, przeciw – 14, wstrzymała się 1 osoba. Dziękuję. Poprawka nie uzyskała akceptacji.

Stwierdzam, że akapit nr 4... A, przepraszam. Pan poseł Babinetz co do akapitu nr 4.

Posel Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący.

Jeszcze dwie poprawki do akapitu nr 4. W drugim wersie dodać między „rewolucjonistów” a „w prywatnych szkołach” słowa: „a także wieloletnim pracom Ligi Narodowej i Związku Młodzieży Polskiej «Zet»”. I na końcu tego akapitu, w ostatnim wersie, ponieważ, jak rozumiem, pracujemy na tekście z poprawkami Biura Legislacyjnego...

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Pracujemy na tym tekście.

Posel Piotr Babinetz (PiS):

Tak. Po słowie „niepodległości” skreślić słowo „zakończonym”, bo 1918 r. był bardzo ważnym etapem odzyskiwania niepodległości, ale jeżeli piszemy o procesie, to on nie zakończył się wtedy, ponieważ jeszcze przez kilka lat trwały walki o niepodległość i granice. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję bardzo, panie pośle.

Czy ma pan na piśmie? Poseł wnioskodawca się zgadza?

Posel Krzysztof Piątkowski (KO):

Tak. Jestem za.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Aha. Panie i panowie...

Posel Daria Gosek-Popiołek (Lewica):

Proszę o głosowanie.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Panie i panowie, jest wniosek pani Gosek-Popiołek o głosowanie w tej sprawie. Przystępujemy zatem do głosowania poprawki zgłoszonej przez pana posła Babinetza.

Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem tejże poprawki?

Legislator Urszula Sęk:

Której?

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Kto jest przeciw? Moment, wstrzymuję głosowanie.

Poseł Marek Suski (PiS):

Coś nie zadziałało?

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Co mam zrobić? Bo ja głosowałem obydwie.

Panie i panowie, niedopatrzenie z mojej strony.

Poseł Marek Suski (PiS):

Czyli przeszła jednym głosem. Brawo.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Głosujemy w tej chwili pierwszą poprawkę.

Poseł Marek Suski (PiS):

Ale panie przewodniczący, już przeszła. Jednym głosem.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Nie. Wstrzymałem głosowanie.

Jeszcze raz głosujemy pierwszą poprawkę proponowaną przez posła Babinetza. Sprowadza się ona do tego, żeby w wersji drugim po słowie „rewolucjonistów” dodać słowa: „a także wieloletnim pracom Ligi Narodowej i Związku Młodzieży Polskiej «Zet»”. I nad tym w tej chwili głosujemy.

Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem tejże poprawki? Kto jest przeciwko tejże poprawce? Kto się wstrzymał? Czy wszyscy oddali głos?

Dziękuję, zamykam głosowanie. Proszę o podanie wyników.

Głosowały 22 osoby. Za było 19, przeciw 3, nikt się nie wstrzymał. Dziękuję, poprawka uzyskała akceptację.

Przechodzimy do drugiego głosowania nad poprawką pana posła Babinetza. A sprowadza się ona do tego, żeby w wersji szóstym po słowie „niepodległości” skreślić słowo „zakończonym”.

Panie i panowie posłowie, głosujemy. Kto jest za drugą poprawką zgłoszoną przez posła Babinetza? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał?

Dziękuję, zamykam głosowanie. Proszę o podanie wyników.

Głosowały 22 osoby. Za było 21, przeciw – 1, nikt się nie wstrzymał. Dziękuję uprzejmie. Stwierdzam, że tym samym akapit nr 4 został rozpatrzony i przyjęty przez Komisję.

Przechodzimy do akapitu nr 5. Numeracja nam się zmieniła?

Poseł Urszula Augustyn (KO):

Nic nie mieszaj.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Czy są uwagi do akapitu nr 5? Bardzo proszę, poseł Gliński. Następnie pan poseł Giżyński i poseł Suski.

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Dziękuję. Ponieważ trzeba być cierpliwym w życiu, zwłaszcza wobec zagubionych, więc powtórną zgłaszam poprawkę brzmiącą podobnie do poprzedniej, ponieważ dotyczy prawdy historycznej. I także daje państwu szansę, żebyście nie popierali w tej uchwale komunizmu i walki klas.

Poprawka brzmi następująco – w akapicie nr 5 po słowie „człowieka”, czyli po zakończeniu tego akapitu, dodać: „Sejm RP podkreśla jednocześnie, że wśród uczestników tej rewolucji byli także radykalni zwolennicy idei komunistycznej i walki klas, a nawet przeciwnicy polskiej niepodległości. Potępiamy zdecydowanie ich działania i inspiracje ideologiczne”.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Kto ma następną poprawkę? Pan poseł Giżyński, bardzo proszę.

Posel Szymon Giżyński (PiS):

Moja poprawka również zmierza w kierunku zobiektywizowania wymowy przedostatniego akapitu. To jest oficjalne uzasadnienie. W pewnym momencie kończy wersję podaną oficjalnie, w miejscu, które państwo bezbłędnie odczytają. A brzmi tak: „Wydarzenia, które miały miejsce w 1905 r. na ziemiach polskich stały się bardzo ważnym elementem kształtowania się polskiej tożsamości narodowej”.

To jest coś, co poprzez pewien obiektywizm i jednocześnie odrzucenie czysto ideologicznego języka... Są tam określenia, które nie miały w tamtym czasie zastosowania, bo mam takie wrażenie, że nikt tam nie mówił o „prawach obywatelskich i człowieka”, co zresztą jest dosyć powiązane, choć pewnie jest to subtelna różnica dla wielkich erudytów, którzy się na tym znają, ale to się fatalnie czyta i wysławia. Tak że taka jest moja poprawka.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Czy ma ją pan na piśmie, panie pośle?

Posel Szymon Giżyński (PiS):

Mam.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Bardzo proszę.

Posel Szymon Giżyński (PiS):

Mam razem z ostatnim akapitem, dobrze? To zaraz dostarczę.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Pytanie do pana posła Suskiego. Czy pan też ma poprawkę?

Posel Marek Suski (PiS):

Tak, mam.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Bardzo proszę.

Posel Marek Suski (PiS):

Skreślić akapit nr 5 w całości. Poprawka ma na celu oddanie prawdy historycznej.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Jest na piśmie?

Posel Marek Suski (PiS):

Tak, mam.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Bardzo dobrze. Panie i posłowie, mamy najdalej idącą poprawkę, czyli głosujemy.

Przepraszam, Biuro Legislacyjne.

Legislator Urszula Sęk:

Chciałam się tylko upewnić. Najdalej idącą poprawką jest ta posła Suskiego, ale chcemy tylko zapytać, czy jeśli jako drugą będziemy głosować poprawkę pana Giżyńskiego – który de facto skracza ten akapit – to wtedy pan poseł Gliński podtrzymuje, że będzie jakiś ciąg logiczny, kiedy to zdanie będzie krótsze, żeby przy ewentualnym przyjęciu poprawki pana Giżyńskiego, dokleić poprawkę pana posła Glińskiego?

Posel Piotr Gliński (PiS):

Oczywiście.

Legislator Urszula Sęk:

OK. Dobrze.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Panie i panowie, głosujemy nad poprawką pana posła Suskiego, który uważa, że należy skreślić w całości akapit nr 5.

Kto z pań i panów posłów jest za poprawką pana posła Suskiego? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję bardzo, zamykam głosowanie. Proszę o podanie wyników.

Głosowało 21 posłów. Za poprawką było 6, przeciwko było 13, wstrzymały się 2 osoby. Poprawka nie uzyskała akceptacji.

Pytanie do Biura Legislacyjnego – czyli najpierw głosujemy poprawkę pana posła Giżyńskiego i następnie pana posła Glińskiego? Poproszę o opinię pana posła wnioskodawcę.

Posel Krzysztof Piątkowski (KO):

Przeciw obydwu tym poprawkom.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Rozumiem, dziękuję.

Panie i panowie, przystępujemy do głosowania. Najpierw głosujemy poprawkę pana posła Giżyńskiego.

Kto z pań i panów posłów jest za poprawką proponowaną pana posła Giżyńskiego? Kto jest przeciwko tejże poprawce? Kto się wstrzymał?

Dziękuję, zamykam głosowanie. Bardzo proszę o podanie wyników.

Posel Piotr Gliński (PiS):

To są zwolennicy walki klas.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Głosowało 20 posłów. Za poprawką było 7, przeciw – 13, nikt się nie wstrzymał. Poprawka nie uzyskała akceptacji.

Panie i panowie posłowie, panie pośle... Głosujemy, bardzo proszę.

Kto jest za poprawką pana posła Glińskiego? Kto jest przeciwko tejże poprawce? Kto się wstrzymał? Dziękuję, zamykam głosowanie. Bardzo proszę o podanie wyników.

Głosowało 21 posłów. Za było 8, przeciwko głosowało 13, nikt nie wstrzymał się od głosu. Poprawka nie uzyskała akceptacji. Tym samym akapit nr 5 został rozpatrzony i przyjęty.

Panie i panowie, przechodzimy do akapitu nr 6., ostatniego. Czy są uwagi do akapitu?

Bardzo proszę, poseł Suski. Następnie poseł Giżyński.

Posel Marek Suski (PiS):

Mam pytanie do wnioskodawców – ponieważ ten akapit mówi o tym, żeby uczcić „oddać hołd wszystkim jej ofiarom i bohaterom”. Pytanie, czy jeżeli „wszystkim ofiarom”, to także carskim oprawcom, którzy tam polegli?

Posel Elżbieta Gapińska (KO):

Ofiarom.

Posel Marek Suski (PiS):

Ofiary... Można tu z treści wywnioskować, że rzeczywiście były ofiary. Oczywiście nie zgłaszam żadnej poprawki w sensie naprawienia, ponieważ uważam, że cała ta uchwała w tej treści jest nie do przyjęcia. Natomiast proponowałem, żeby Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w 120. rocznicę wybuchu rewolucji pragnął oddać cześć wszystkim, którzy walczyli ze zniewoleniem Rosji carskiej o wyzwolenie Polski i wezwał do godnego upamiętnienia polskich patriotów. I proponuję, żeby ten akapit zamienić na taką treść.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Panie pośle, dysponuję w tej chwili poprawką, która sprowadza się do skreślenia w całości. Czy pan to podtrzymuje? Jeżeli tak, to od razu ją głosuję.

Posel Marek Suski (PiS):

Podtrzymuję zamianę. Nie tyle skreślenie, co zamianę.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Nową treść?

Posel Marek Suski (PiS):

Nową treść, którą przed chwilą odczytałem.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Czyli ten wniosek o skreślenie w całości jest nieaktualny?

Poseł Marek Suski (PiS):

To jest zamiana.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Panie pośle, ale mam na piśmie wniosek o skreślenie całości. To nie jest zamiana, to są dwa różne wnioski: zamiana i skreślenie.

Legislator Urszula Sęk:

Pan poseł robi sobie miejsce skreślając, a później...

Poseł Marek Suski (PiS):

Nie zgłaszam wniosku o skreślenie tylko nową treść.

Poseł Urszula Augustyn (KO):

Niech to będzie na piśmie.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Ale ja mam wniosek o skreślenie.

Legislator Urszula Sęk:

No to, to jest wycofane.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Pan to wycofuje?

Poseł Marek Suski (PiS):

Wycofuje, tak.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Czy ma pan poprawkę na piśmie?

Poseł Marek Suski (PiS):

Tak, mam tę treść. Już przepisuję ją na odrębną kartkę, bo mam wszystkie napisane na jednej.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Głosujemy?

Poseł Urszula Augustyn (KO):

Głosujemy.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

No tak, ale...

Poseł Urszula Augustyn (KO):

Jak nie ma na piśmie, to nie głosujemy. Słuchajcie, zamykamy posiedzenie Komisji za siedem minut, a jeszcze mamy punkt nr 2. Nie ma poprawki na piśmie? Nie głosujemy. Idziemy dalej.

Poseł Dominika Chorośńska (PiS):

Ale poprawka jest na piśmie, tylko jest w całości.

Poseł Urszula Augustyn (KO):

Nie ma poprawki na piśmie? Nie głosujemy.

Poseł Dominika Chorośńska (PiS):

Jest na piśmie.

Poseł Urszula Augustyn (KO):

To proszę ją podać.

Poseł Marek Suski (PiS):

Proszę bardzo, mogę ją pokazać, tylko mam ją z innymi poprawkami.

Poseł Dominika Chorośńska (PiS):

Niech pani nie wprowadza tutaj...

Poseł Urszula Augustyn (KO):

Mamy siedem minut i jeszcze jeden punkt.

Posel Marek Suski (PiS):

Jeżeli chcecie państwo, żeby każda poprawka była na oddzielnej kartce, to już ją przepisuję.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Pytanie do pana posła Giżyńskiego – czy ma pan poprawkę? Bo pan podnosił rękę. A może pan nas zapoznać, zanim pan poseł napisze? Mówię o panu pośle Suskim. Bo może to jest poprawka dalej idąca.

Posel Szymon Giżyński (PiS):

Dziękuję. Poprawka polega na skróceniu ostatniej części akapitu. „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w 120. rocznicę wybuchu na ziemiach polskich rewolucji 1905 roku, będącej wielkim zrywem społecznym i niepodległościowym wymierzonym w carskiego zaborcę, pragnie oddać hołd wszystkim jej ofiarom i bohaterom oraz wzywa do godnego uczczenia jubileuszu” – do tego momentu jest bez zmian.

Wycofałem sformułowanie: „i wspierania wszelkich – chodzi zwłaszcza o to słowo – inicjatyw mających na celu upamiętnienie tego wydarzenia”. Zainspirował mnie do tego pan poseł Mieszkowski, który używał do interpretacji wydarzenia...

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Jezu.

Posel Szymon Giżyński (PiS):

...z 1905 roku walki klas i pism Róży Luksemburg.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Rozumiem. Czy w międzyczasie mogę prosić pana posła wnioskodawcę o opinię w sprawie poprawki proponowanej przez posła Giżyńskiego?

Posel Krzysztof Piątkowski (KO):

Jestem przeciw. Nie podzielam tych obaw i wierzę w mądrość Polaków.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję, panie pośle. Czy mamy poprawkę pana posła Suskiego?

Sekretarz Komisji Joanna Góral:

Tak.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Zwracam się do Biura Legislacyjnego: szanowne panie, która poprawka ma pierwszeństwo w głosowaniu? Mamy de facto nową propozycję nowego akapitu. Czyli to jest dalej idące?

Legislator Urszula Sęk:

Dalej idące jest nowe brzmienie.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

OK. Jesteśmy w domu. Panie i panowie, głosujemy. Najdalej idącą jest poprawka pana posła Suskiego, która diametralnie zmienia treść ostatniego akapitu. Opinia posła wnioskodawcy?

Posel Krzysztof Piątkowski (KO):

Przeciw.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję. Panie i panowie, głosujemy nad poprawką zgłoszoną przez pana posła Suskiego.

Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem poprawki autorstwa posła Suskiego? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję uprzejmie, zamykam głosowanie. Proszę o podanie wyników.

Głosowało 21 posłów. Za poprawką było 8, przeciw – 13, nikt się nie wstrzymał. Poprawka posła Suskiego nie uzyskała akceptacji.

Przechodzimy do drugiego głosowania, dotyczącego akapitu nr 6. Jest to poprawka autorstwa pana posła Giżyńskiego.

Panie i panowie posłowie, kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem poprawki proponowanej przez posła Giżyńskiego? Kto jest przeciwko tejże poprawce? Kto się wstrzymał? Dziękuję bardzo, zamykam głosowanie. Proszę o podanie wyników.

Głosowało 19 parlamentarzystów. Za poprawką było 6, przeciwko było 13, nikt się nie wstrzymał. Stwierdzam, że akapit nr 6 został rozpatrzony i przyjęty przez Komisję.

Poseł Marek Suski (PiS):

Jeszcze jest poprawka.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Proszę, poseł Babinetz.

Poseł Piotr Babinetz (PiS):

Rozumiem, że ostatnia poprawka nie przeszła?

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Nie.

Poseł Piotr Babinetz (PiS):

To mam jeszcze ostatnią poprawkę, żeby na samym końcu ostatniego akapitu, po słowach „upamiętnienie” słowa „tego wydarzenia” zastąpić słowami „walczących o niepodległość”.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

W którym to jest miejscu, panie pośle?

Poseł Piotr Babinetz (PiS):

Na samym końcu. Dwa ostatnie słowa „tego wydarzenia” zastąpić słowami „walczących o niepodległość”.

Poseł Szymon Giżyński (PiS):

Polski.

Poseł Piotr Babinetz (PiS):

Przepraszam, faktycznie – „walczących o niepodległość Polski”.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Panie pośle wnioskodawco, opinia.

Poseł Krzysztof Piątkowski (KO):

Przeciw.

Poseł Marek Suski (PiS):

No nie.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Głosujemy.

Poseł Krzysztof Piątkowski (KO):

Mogę wyjaśnić, jak trzeba.

Poseł Marek Suski (PiS):

Rozumiem, że nie podoba się panu niepodległość Polski.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Panie pośle, głosujemy. Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem poprawki proponowanej przez posła Babinetza? Kto jest przeciwko tejże poprawce? Kto się wstrzymał? Dziękuję. Proszę o podanie wyników.

Głosowało 19 parlamentarzystów. Za było 6, przeciw 12, wstrzymała się 1 osoba.

Poseł Marek Suski (PiS):

Ale wstyd.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Zamykam głosowanie. Poprawka nie uzyskała akceptacji Komisji. Tym samym akapit nr 6 projektu uchwały został rozpatrzony i przyjęty przez Komisję.

Poddaję pod głosowanie wniosek o przyjęcie projektu uchwały w całości wraz z przyjętymi poprawkami.

Panie i panowie, kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem projektu uchwały z poprawkami? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję uprzejmie. Proszę o podanie wyników.

Głosowało 18 posłów. Za było 14, przeciw – 3, wstrzymała się 1 osoba. Projekt uchwały dotyczącej rewolucji 1905 r. został przyjęty.

Proponuję, aby Komisja upoważniła Biuro Legislacyjne do dokonania zmian o charakterze redakcyjnym i językowym. Nie słyszę sprzeciwu wobec tej propozycji.

Panie i panowie, pozostaje wybór posła sprawozdawcy. Zgłaszamy kandydaturę pana posła Piątkowskiego. Czy pan poseł Piątkowski wyraża zgodę?

Poseł Krzysztof Piątkowski (KO):

Tak, wyrażam zgodę. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję. Czy jest jakaś inna kandydatura? Nie, nie ma. Tym samym pan poseł Piątkowski został sprawozdawcą naszej Komisji.

Przechodzimy do realizacji punktu nr 2 porządku dziennego.

Panie i panowie posłowie, informuję, że 4 grudnia 2024 r. marszałek Sejmu RP zwrócił się z prośbą o sporządzenie planu pracy Komisji na okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2025 r. i uchwalenie go do dnia 10 stycznia b.r.

Dziękuję bardzo za dużą pomoc ze strony Biura Legislacyjnego. Dziękuję też za wczoraj, bo nie dotrzymalibyśmy terminu, gdyby nie uwaga ze strony pań. Bardzo paniom dziękuję.

Panie i panowie, jeżeli chodzi o poprzednie półrocze, to pragnę poinformować, że wypełniliśmy założony program prawie w 100%, poza jednym posiedzeniem Komisji, które odbędzie się w tym półroczu. Tak że popracowaliśmy chyba nieźle.

Otwieram dyskusję. Kto z państwa posłów chciałby zabrać głos? Pani poseł Gapińska.

Poseł Elżbieta Gapińska (KO):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Nie mam uwag co do tego projektu, tylko chciałabym dolożyć jeszcze jedną rzecz.

Uważam, że za mało odwiedzamy instytucje kultury – i samorządowe, i te nadzorowane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Pamiętam, że w mojej pierwszej kadencji Sejmu w latach 2011–2015 takie wizyty były przynajmniej dwie, trzy w jednym półroczu. Moim zdaniem to jest konieczność, żebyśmy do tego powrócili. Możemy to robić na przykład przed posiedzeniem Sejmu we wtorek – posiedzenia są zwykle od środy – umówić się w jakiejś instytucji. Dojedziemy do niej i będziemy ją wizytować.

Oczywiście pewnie nie będziemy dzisiaj decydować o tym, jakie to będą instytucje, ale proponuję, żebyśmy przynajmniej jedną lub dwie wizyty w tym półroczu odbyli. Może zaczniemy od marca, kwietnia, kiedy jest trochę cieplej? Państwo z Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi zgłaszają się jako pierwsza instytucja. Tak czy inaczej, uważam, że jest to konieczność. Nie możemy się skoncentrować tylko i wyłącznie na uchwałach okolicznościowych, pomimo że są bardzo ważne. Komisja Kultury i Środków Przekazu jest powołana także do tego, żeby takie instytucje kultury wizytować. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Dziękuję uprzejmie. Pani poseł, oczywiście tak. Proszę o zgłoszenie propozycji, prezydium jak najbardziej się tym zajmie.

Mamy posiedzenie wyjazdowe Komisji w maju w Lublinie – Europejskiej Stolicy Kultury. Mamy zaproszenie do Szczecina, mamy też zaproszenia w inne miejsca. Będziemy o tym rozmawiać na posiedzeniu prezydium, natomiast mamy na uwadze... W poprzedniej kadencji – o ile mnie pamięć nie myli – odwiedziliśmy Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie, także na pewno będą tego typu posiedzenia Komisji: wyjściowe albo wyjazdowe. W tym obligatoryjne w Lublinie.

Czy ktoś z pań i panów posłów chciałby jeszcze zabrać głos w tej kwestii?

Bardzo proszę, poseł Ściebiorowski.

Poseł Łukasz Ściebiorowski (KO):

Dziękuję, panie przewodniczący.

Zgłaszałem dwa tematy – po konsultacji jeden mógłbym zostawić ewentualnie na drugie półrocze. Ale był temat: „Działalność Biblioteki Narodowej. Analiza stanu czytelnictwa w Polsce”. Nie wiem, nie widzę go uwzględnionego.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

Proszę pana, wyjaśniam. Oprócz propozycji, które są zawarte, czeka nas jeszcze kilka uchwał okolicznościowych i kilka uchwał patronatów Sejmu, ale też pewne oblige, jak na przykład tematy zgłoszone przez Najwyższą Izbę Kontroli. Pozornie wydaje się, że kalendarz jest rozbudowany. Będzie rozbudowany jeszcze bardziej. Prezydium uznało, że jest to bardzo dobry temat, ale na posiedzenie podkomisji. A to z tego względu, że plan jest w znacznie mierze przeładowany i będzie jeszcze uzupełniany. Jeżeli nie uda się w podkomisji, to jak najbardziej przyszłe półrocze. Proszę o zrozumienie, ale taka jest decyzja prezydium.

Przy okazji wyjaśniam paniom i panom posłom. Jeżeli chodzi o jedno z posiedzeń, które jest przewidywane w styczniu – mówimy tutaj o ostatnim styczniowym posiedzeniu Sejmu bądź też pierwszym posiedzeniu lutowym – i „Informację dotyczącą założenia likwidacji tak zwanych mediów samorządowych przewidywanej w koncepcji wdrożenia do polskiego porządku prawnego Europejskiego Aktu o Wolności Mediów”, to będzie to wspólne posiedzenie Komisji STR i KSP. Jest to uzgodnienie między panem posłem Krawczykiem, który jest przewodniczącym Komisji STR, a naszą Komisją. Podkreślam raz jeszcze – albo ostatnie posiedzenie styczniowe, albo pierwsze posiedzenie lutowe.

Ponownie pan poseł Ściebiorowski.

Poseł Łukasz Ściebiorowski (KO):

Dobrze, panie przewodniczący. To, jeśli nie uda się w którejś z podkomisji właściwej do tych tematów, to zaproponuję na drugie półrocze i wtedy już będę prosił, żeby te tematy wskoczyły. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Piotr Adamowicz (KO):

OK. Dziękuję bardzo. Panie i panowie, czy jest sprzeciw co do przyjęcia planu pracy Komisji na okres od 1 stycznia do 30 czerwca b.r.? Nie widzę, nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisja uchwaliła plan pracy na okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2025 r. Dziękuję naszym gościom. Informuję, że wyczerpaliśmy porządek obrad dzisiejszego posiedzenia. Wobec powyższego dziękuję państwu. Zamykam posiedzenie Komisji. Do zobaczenia na następnym posiedzeniu.